

HİTAP

Konulu Vaaz Dergisi

HELAL KAZANÇ

Tunahan AKYEL
Perşembe İlçe Vaizi

Haki ÖZGÜL
Ulubey İlçe Müftüsü

ordu.diyanet.gov.tr

ÜCRETSİZ

Konulu Vaaz Dergisi

ORDU İL MÜFTÜLÜĞÜ DERGİSİ

ORDU İL MÜFTÜLÜĞÜ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
VE GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Dr. İsmail ÇİÇEK

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Burhan AL

EDİTÖR

Dr. İsmail ÇİÇEK

YAYIN KURULU

Şerife Hanım ALTUNER
Kasım KARAMAN
Niyazi YILMAZ
Ekrem AKBAŞ
Hasan Basri ÇEDİK
Mustafa AKKAYA

WEB

ordu@diyanet.gov.tr

İL MÜFTÜLÜĞÜ TEMSİLCİSİ

Emrullah ŞAHİN

YAYIN TÜRÜ

Yerel-Süreli

Akyazı Mah. Atatürk Bul. No: 269

Altınordu/ORDU

(0452) 234 04 11-233 05 17- 233 03 95

Faks: 0 452-234 02 08

Facebook: Ordu Muftuluk

Twitter: @orduilmuftulugu

Instagram: ordu_muftulugu

YouTube: Ordu İl Müftülüğü

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

SERTİFİKA NO: 73074

Yayınlanan yazıların hukuki ve bilimsel sorumluluğu
yazarlara aittir.

İÇİNDEKİLER

6

Helal kazanç; el emeği ve göz nuruyla elde edilen nimetin “en hayırlı lokma” olduğunu idrak etmektir. Ölçüyü ve tartıyı eksiksiz yapmak, söz ve davranışlarda dürüst davranmaktır. Helal kazanç, işinin hakkını vermek, işçinin hakkını alın teri kurumadan ödemektir. Kul ve kamu hakkına riayet ederek kazancı ve ömrü bereketlendirmektir.

8

“Ey oğul! Helâl kazanç ile yoksulluktan korun. Yoksul düşen kimse üç musibetle karşılaşır: Birincisi, din zayıflığıdır. Çünkü fakirlik, insanı kötülüğe sürükler. İkincisi, akıl zayıflığıdır. Çünkü ihtiyaç düşüncesi insanı şaşırtır. Üçüncüsü, mürüvveti ve insanlığı kaybolur.

9

“İçinizden Allah’ın lutfuna ve âhiret gününe umut bağlayanlar, Allah’ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Resûlullah’ta güzel bir örneklik vardır.” (Ahzap 33/ 21)

11

“Haramla beslenen vücudun müstehak olduğu yer, cehennemdir! Cennet temizdir ve oraya ancak temiz olanlar girecektir!” buyurdular.” (Buhârî, Menâkıbu’l-Ensâr, 26)

15

Birçok ayet ve hadislerde temiz ve helal rızka teşvikler yapılmaktadır. Buna rağmen sanki aç kalacakmışcasına nice insan haram yola sapabilmektedir. İnsan asli görevlerini unutmadan, rızkını temin için meşru dairenin dışına taşmadan çalışmalıdır.

20

O halde çekmeli insan çalışmadan elini. Değer mi koşmaya akşam, sabah, yalan dünyâ? Dolaşmayan dolaşandan akıllı... Gördün ya: Horul horul uyuyor kahbe tilki, senden tok! Tevekkül etmeli öyleyse şimdiden tezi yok. Yazık bu âna kadar çektiğim sıkıntılara!..”

22

İslam inancında kazanç yolları ayrı ayrı sayılarak aralarında üstünlük ve öncelik sıralaması yapılmayıp konu tamamen kişilerin ve toplumların şart ve imkanlarına, ihtiyaç ve kabiliyetlerine bırakılarak kendi tabii seyri içinde şekillenmesi istenmiştir. Ama ticaret, tarım, zanaat ve benzeri kazanç getiren meslekler hep öne çıkmıştır.

27

Önceleri Yahudilerle sözleşmişti. Onlar sözlerine vefa göstermediler. Zahmetle kazanılan helal kazanç şükre, huzura ve kanaate yol açarken; kolay yoldan kazanılan bu kirli kazanç fitratı tatmin etmediği için şikâyet, huzursuzluğa ve — zahmetsiz kazanıldığı için — israf ve savurganlığa sebep olur Unutulmamalıdır ki! Zahmette rahmet vardır. Son olarak Hz. Peygamber aracılığıyla Hz. Muhammed ümmetiyle de sözleşti.

34

“Ey peygamberler! Temiz ve helâl olan şeylerden yiğın, güzel ve sâlih ameller işleyin!” (Mü’minûn 24/ 51) buyurmuştur. Mü’minlere de;

38

Biz müminlere düşen Hz. Peygamber’in yolundan giderek hem dünyamız hem de ahiretimiz için emek sarf ederek, alın teri akıtarak, kimseye muhtaç olmamak için rızkımızı aramamızdır.

Ama bu rızkımızı ararken daima Allah’ın bildirdiği emir ve yasakları düşünerek helal ve meşru olan kazancı elde etmemiz gerekir.

39

“Sadece borçlu, afetzede ve çaresiz kalan yoksullar mali yardım talep edebilirler. Bunun dışında kalanlara dilenmek helal değildir, (Müslim, Zekat, 36) buyrulmuştur.

40

“Allah hiç kimseye gücünün üstünde yük yüklemez, lehinde olanı da kendi kazandığıdır, aleyhinde olanı da kendi kazandığıdır.” (Bakara, 2/286).

41

HER MÜSLÜMAN KAZANCINI NEREDEN ELDE ETTİNE VE NEREYE HARCADIĞINA BAKMALIDIR:

42

MEŞRU YOLLARLA ELDE EDİLEN HELAL KAZANÇALLAH’IN YOLU, HARAM KAZANÇ İSE ŞEYTANIN YOLUDUR:

43

İNSANIN KENDİ ÇABASI VE ÇALIŞMASI İLE ELDE ETTİĞİ HELAL KAZANCIN HEM DÜNYADA HEM AHİRETTE MÜKAFATI VARDIR:

43

İkinci bir yol da şeytanın yoludur. Bu yol Allah’ın takip edilmesini yasakladığı, şeytanın takip edip desteklediği bir yoldur. Bir çok kazanç elde etme yolu vardır. bunlar; Allah’ın yasakladığı faiz, hırsızlık, gasb, hile, rüşvet, ihtikar, kumar, kalpazanlık (sahte para basmak), aldatmak gibi güven ve doğruluğu zedeleyen, hileli yollarla kazanç sağlama şekilleridir.

44

“Biz o büyükbaş hayvanları da Allah’ın size nişânelerinden kıldık; sizin için onlarda nice yararlar vardır. Onlar (kesim için) sıraya dizildiklerinde üzerlerine Allah’ın adını anın, cansız halde yere serildiklerinde ise onlardan hem kendiniz yiğın hem de ihtiyacını gizleyen ve gizlemeyen yoksulları doyurun. İşte biz şükredesiniz diye onları (hayvanları) bu şekilde emrinize amade kıldık. unutmayalım.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla.

HELAL KAZANÇ

Haki ÖZGÜL
Ulubey İlçe Müftüsü

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ
صَلُّوا عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ

صَلُّوا عَلَى طَيْبِ قُلُوبِنَا مُحَمَّدٍ
صَلُّوا عَلَى شَفِيعِ ذُنُوبِنَا مُحَمَّدٍ

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي
وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي
وَأَفُوضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ
أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

سُبْحَانَكَ لَا فَهْمَ لَنَا إِلَّا مَا فَهَّمْتَنَا إِنَّكَ
أَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ
أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ :
الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ
تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ
اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا. وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
عُدُوْنَا وظَلَمًا فَسَوْفَ نُنْصِلِيهِ نَارًا
"وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا
صَدَقَ اللَّهُ الْعَظِيمُ
وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
سَلَّمَ

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ
يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ
"عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ

صَدَقَ رَسُولُ اللَّهِ فِيمَا قَالَ أَوْ كَمَا قَالَ

Bizleri envâi çeşit çeşit
nimetlerle rızıklandıran
hayat, evlat, makam ve
mevkiî vermek sûretiyle
dünya hayatımızı
zinetlendiren; verdiği
makâmın, mevkiinin,
hayatın, evladın hesabını

Mahkeme-i Kübra'da
soracak olan, Allah Zülcelâl
Hazretlerine binlerce
hamd'ü senâlar olsun. Sâlât
ü selamlarımız, onun habibi
edîbi Muhammed Mustafa'sı
(sav) efendimiz üzerine
olsun. Allah'ın rahmeti,
bereketi üzerinize olsun.

Muhterem Müslümanlar!

Helal kazanç; el emeği ve göz nuruyla elde edilen nimetin “en hayırlı lokma” olduğunu idrak etmektir. Ölçüyü ve tartıyı eksiksiz yapmak, söz ve davranışlarda dürüst davranmaktır. Helal kazanç, işinin hakkını vermek, işçinin hakkını alın teri kurumadan ödemektir. Kul ve kamu hakkına riayet ederek kazancı ve ömrü bereketlendirmektir.

Helal kazanç, maddi yönden yükselirken, manevi olarak tükenmemektir. Hırs ve tamahın esiri olmamak, boynunda hiçbir kulun vebalini taşımamaktır. Helal kazanç, yalan, hile ve aldatmadan kaçınmak, haram lokmayı, mideyi yakıp kavuran bir kor gibi görmektir.

Ne acıdır ki modern zamanlar iş ve ticaret ahlakını da olumsuz etkiliyor.

Dürüst, güvenilir, helal-haram hassasiyeti olan, işinin ve işçinin hakkını gözetenlerin sayısı elbette çoğunlukta. Ancak bunun yanında sadece maddiyat odaklı düşünenlerin, daha fazla kazanmayı hayatın gayesi sananların sayısı da artıyor. Çalışma ve ticaretin de bir imtihan, işini lâıykıyla yapmanın da bir ibadet olduğu bazen göz ardı ediliyor.

Hâlbuki
İslam,
boğazımızdan
geçen her bir
lokmanın
helal ve
meşru
olmasını
imanımızın bir
gereği olarak
görür. İslâm
dini
insanoğluna
dünya ve
ahiret
mutluluğunu
kazandıracak
prensiplerle
doludur.

İslam'da çalışma ve helâl kazanç, tıpkı ilim gibi farz telakki edilmiş, kişinin kimseye muhtaç olmadan hayatını sürdürebilmesi, çoluk çocuğunun nafakasını temin etmek maksadıyla meşru yoldan çalışıp kazanması, ibadet ölçüsünde kutsal ve değerli bir davranış olarak kabul edilmiştir.

Gerek Kur'an ayetlerinde gerekse Sevgili Peygamberimizin hadislerinde, inanan insanlar, helal yoldan ve alın teri ile kazanmaları teşvik edilmiş, helal ve temiz olan şeylerden yiyip-içmeleri ilgili ayet ve hadislerde şöyle tavsiye edilmiştir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا. وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

“Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret olması hali müstesna, mallarınızı, bâtıl (haksız ve haram yollar) ile aranızda (alıp vererek) yemeyin. Ve kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz Allah, sizi esirgeyecektir. Kim düşmanlık ve haksızlık ile bunu (haram yemeyi veya öldürmeyi) yaparsa (bilsin ki) onu ateşe koyacağız; bu ise Allah'a çok kolaydır.” (Nisa 4/ 29-30)

“Meşrû olmayan yollarla yemek”ten maksat, hukuk ve ahlâk dairesinin doğru kabul etmediği yollardan elde edilen haksız kazançtır. Bu gibi yollar arasında hırsızlık, gasp, kumar, faiz ve tefecilik, rüşvet sayılabilir. Âyet-i kerîmede rızık yollarının en geniş olması bakımından ticaret tavsiye edilmekte, ancak ticaretin de karşılıklı rızâya dayalı olması şart koşulmaktadır.

Bu âyetin inişinden sonra sahabîler başkasına ait mallardan yemek hususunda o kadar titiz davranmaya başlamışlardı ki, bir başkasının yemeğini yemeye bile çekinir hâle gelmişlerdi. Ancak Nûr suresindeki: “Eş ve çocuklarınızın evlerinde yemek yemenizde bir sakınca yoktur...” (Nûr 24/61) âyeti onları rahatlatmıştı. (Taberî, Câmi'u'l-beyân, V, 43-44) Şu ibretli kıssa, haram lokmadan sakınma hususunda insana ne güzel bir yol göstermektedir:

Bir gün zamanın hükümdarı, Şeyh Rukneddin Alâüddevle'ye bir ceylan getirdi ve “Ye bundan. Kendi ellerimle yaptığım bir okla babamdan mîras kalan atın sırtında avladım” deyince Hazret şöyle cevap verdi: “Aklıma bir komutanın Mevlâna Cemal'e iki kaz getirip: «Bunları ye. Kendi şâhinimle avladım» demesi ve Mevlâna Cemal'in: «Burada, üzerinde durulması gereken kazlar değil, bu şâhinin hangi yaşlı kadının tavukları ile beslenip avlanacak kadar güçlendiğidir» diye cevap vermesi geldi. İşte senin kendi atının üzerinde avladığın bu ceylan her ne kadar bir av ise de bu atın yemi hangi mazlumun arpasından alındı kim bilir?” dedi ve ceylanı yemedi. Hâsılı her ne kadar günümüzde nadir ve ulaşılması çok zor bir haslet olsa da helâl rızık talebinde ihtimam göstermek lâzımdır.

Peygamberimiz:

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ وَإِنْ نَبِيَ اللَّهُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ

"Hiçbir kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir lokma yememiştir. Allah'ın Peygamberi olan Davut aleyhisselâm da kendi elinin emeğini yerdi" buyurmuştur. (Buhâri, Büyü, 15/2109)

Ebu Hüreyre (r.a.) anlatıyor: Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صَلِّعَلَيْهِ) لَأَنْ يَحْتَطِبَ أَحَدُكُمْ حَزْمَةً عَلَى ظَهْرِهِ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ أَحَدًا، فَيُعْطِيَهُ أَوْ يَمْنَعَهُ.

"Sizden herhangi birinizin ipini alıp da dağdan arkasına bir bağ odun yüklenerek getirip satması, herhangi bir kişiden istemekten çok daha iyidir. (Kim bilir?) O da ya verir

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا،
وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ
فَقَالَ: يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ
وَقَالَ: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ.
قَالَ: وَذَكَرَ الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ
يَمُدُّ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ يَا رَبِّ يَا رَبِّ وَمَطْعَمُهُ
حَرَامٌ وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ وَعَدِي
بِالْحَرَامِ فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ

**Lokman Hekim'in hikmetleri arasında
oğluna şunları söylediği yer alır;
“Ey oğul! Helâl kazanç ile yoksulluktan
korun. Yoksul düşen kimse üç musibetle
karşılaşır: Birincisi, din zayıflığıdır.
Çünkü fakirlik, insanı kötülüğe sürükler.
İkincisi, akıl zayıflığıdır. Çünkü ihtiyaç
düşüncesi insanı şaşırtır. Üçüncüsü,
mürüvveti ve insanlığı kaybolur.**

O, cennetini hak etmesi için yurdundan edilmiş, gurbete dünyaya indirilmiş, kendisi için tahsis edilmiş ömür saatiyle, tarihin bir anında fotoğrafa ortak edilmiştir. Artık en zorlu durak, imtihan sathı dünya meydanındadır. Dünya yüzeyine ayak basmasından itibaren dönüş yolunda daima bir göç trafiğinin içinde sayısız göç yaşamaktadır. Bebeklikten çocukluğa, ergenlikten gençliğe derken hayatının sonlanacağı noktaya, son göçe değin bir hâlden diğerine sürekli yer değiştirmeleri olacaktır. Ayrılmadan olmayan göç hepimizi beslemektedir. Biliriz yol öğretir, yolda olana. Lakin erzakın tükenmesi insanı darda koyar. Bu nedenle yola çıkmadan hazırlıklar tamamlanmalı, zihin yolculuğa hazır hale dönüştürülmelidir. Nasibi gölgede ancak dinlenmek olan yolcunun gölgeye heveslenip yolu unutarak uykuya dalması ne kadar da acıdır.

Arayanın ancak bulabildiği şu arayışta yolu, yolunu, yolculuğunu unutanlardan etmesin, yolculuğunun farkında, yolunu yol edinen, yoluna çağıran, yoluna adanan ve adayanlardan eylesin Yaradan.

“Allah Teâlâ temizdir, ancak temiz olanları kabul eder.” O, peygamberlerine emrettiği şeyi mü'minlere de emretmiştir. Cenâb-ı Hak peygamberlere: «Ey peygamberler! Temiz ve helâl olan rızıklardan yiyin ve dâima sâlih ameller işleyin» (Mü'minûn 23/51) buyurmuştur. Mü'minlere de aynı şekilde: «Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz ve helâl olanlarından yiyin!» (Bakara 2/172) buyurmuştur. Bir kimse Allah yolunda uzun seferler yapıyor. Saçı başı dağınık, toza toprağa bulanmış vaziyette ellerini gökyüzüne açarak: «Yâ Rabbî! Yâ Rabbî!» diye yalvarıyor. Halbuki onun yediği harâm, içtiği harâm, gıdası da harâmdır. Böyle birinin duası nasıl kabul edilir!” (Müslim, Zekât 65)

Rasûlullâh (s.a.v) Efendimiz de şu hadîs-i şerîfleriyle bize helâl ve haram husûsunda ne kadar ihtiyatlı olmamız gerektiğini pek güzel ve veciz bir şekilde beyan buyurmaktadır:

وَعَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ الْحَلَالَ بَيْنَ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيْنَ، وَبَيْنَهُمَا مَشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ، اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ، وَقَعَ فِي الْحَرَامِ، كَالرَّاعِي يَرعى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ، أَلَا وَإِنْ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى، أَلَا وَإِنْ حِمَى اللَّهِ مَحَارِمَهُ، أَلَا وَإِنْ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةٌ إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ: أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ» مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

"Şurası muhakkak ki, haramlar apaçık bellidir, helaller de apaçık bellidir. Bu ikisi arasında (haram veya helal olduğu) şüpheli olanlar vardır. İnsanlardan çoğu bunları bilmez. Bu durumda, kim şüpheli şeylerden kaçınırsa, dinini de, ırzını da tebrîe etmiş olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse harama düşmüş olur, tıpkı koruluğun etrafında sürüsünü otlatan çoban gibi ki, her an koruluğa düşebilecek durumdadır. Haberinizi olsun, her melikin bir koruluğu vardır, Allah'ın koruluğu da haramlarıdır. Haberinizi olsun, cesette bir et parçası var ki, eğer o sağlıklı olursa cesedin tamamı sağlıklı olur, eğer o bozulursa, cesedin tamamı bozulur. Haberinizi olsun bu et parçası kalptir." [Buhârî, İman 39, Büyû 2; Müslim, Müsakat 107, (1599); Ebu Davud, Büyû 3, (3329, 3330); Tirmizî, Büyû 1, (1205); Nesâî, Büyû 2, (7, 241).]

Unutmayalım ki; Hiç şüphesiz, haram ve şüpheli şeylerle beslenen bir kimsede ibadet aşkı ve kulluk heyecanı olmaz! Haram ve şüpheli gıdâlardan kalbe ancak kasvet, sıklet, ağırlık, yük ve gaflet sirâyet eder. Temayüller, (eyilimler) nefsanî arzulara göre şekillenmeye başlar. Böylece gönül hantallaşıp duygusuzlaşır, yalnız kendi menfaatini düşünür. Merhamet ve şefkat fukarâsı hâline gelir. Böylesi kalp ve bedenler, baştanbaşa bir kötülük barınağı ve ahlâksızlık yuvasına döner. Neticede İslâm ahlâkı ve yüce faziletler âdeta unutulur.

Helal Kazançla ilgili Asr-ı saadetten örnek verecek olursak; bizim için en güzel örnek Hz. Peygamber (s.a.v.) dir. Yüce Rabbimiz efendimizden bahsederken şöyle buyurur:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ
وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا
(21)

**"İçinizden Allah'ın
lutfuna ve âhiret
gününe umut
bağlayanlar, Allah'ı
çokça ananlar için
hiç şüphe yok ki,
Resûlullah'ta güzel
bir örneklilik vardır."
(Ahzap 33/ 21)**

Fahr-i Kâinat (sallâllâhu aleyhi ve sellem) Efendimiz; helâliyetle itinâ ve hassâsiyet husûsunda da, en muhteşem ahlâk üzeredir.

Peygamberliğinden önce dahî O, câhiliyyenin kirli lokmalarından hassâsiyetle sakınmış idi. Nitekim bi'setten evvel bir sofraya davet edildi. Orada ikrâm edilen etin, putlara kesilen et olduğunu bildiği için yemedi. (Buhârî)

Risâletten sonra da bu hassâsiyetin eşsiz misalleri vardır. Bir gün Allah Rasûlü - sallâllâhu aleyhi ve sellem- yatağına yatmış; fakat sabaha kadar uyuyamamış ve yatağında dönüp durmuştu. Sabahleyin bu sıkıntının sebebi sorulduğunda Efendimiz şu cevabı verdi:

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَصَوَّرَ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَقِيلَ لَهُ مَا أَسْهَرَكَ؟ قَالَ: «إِنِّي وَجَدْتُ تَمْرَةً سَاقِطَةً فَأَكَلْتُهَا، ثُمَّ تَذَكَّرْتُ تَمْرًا، كَانَ عِنْدَنَا مِنْ تَمْرِ الصَّدَقَةِ، فَلَا أَذْرِي أَمِنْ ذَلِكَ كَانَتْ التَّمْرَةُ، أَوْ مِنْ تَمْرِ أَهْلِي فَذَلِكَ أَسْهَرَنِي

"Yere düşmüş bir hurma buldum. Onu ağzıma koydum. Fakat sonra aklıma geldi ki, bizim evde (bazı zamanlarda) sadaka ve zekât hurmaları da bulunuyor. Ya bu hurma, onlardan ise!

**İşte “sabaha kadar bunu
düşündüm, bunun
izdirabıyla sağa-sola
dönüp durdum” Bir türlü
gözüme uyku
girmedir.”(Ahmed bin
Hanbel, el-Müsned,)**

أَخَذَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا تَمْرَةً مِنْ تَمْرِ الصَّدَقَةِ، فَجَعَلَهَا فِي فِيهِ، فَقَالَ
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَخِ كَخِ. لِيَطْرَحَهَا، ثُمَّ قَالَ: أَمَا شَعَرْتُ أَنَا لَا نَأْكُلُ
الصَّدَقَةَ.

Bir başka gün Allah Rasûlü (sallâllâhu aleyhi ve sellem) küçük yaştaki torunu Hasan'ın ağzına aldığı sadaka hurmayı da derhâl çıkarttırmış, “Bilmez misin biz, sadaka mahsülü olan şeyleri yemeyiz!” diyerek küçük-büyük demeden ona “helâl-haram” hassâsiyetini kazandırmaya ehemmiyet vermişti. (Buhari149)

Yine bir başka gün, sahibine değil de sahibinin hanımına söylenerek; “Nasil olsa satmaya râzı olur.” düşüncesiyle kesilen bir koyunun eti, Peygamberimiz ve arkadaşlarına ikrâm edilmişti. Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem- yemekteki gönül rızâsı eksikliğini hissederek, lokmayı ağzında çevirdi, çevirdi, yutamadı ve meselenin aslını soruşturup öğrendi. O etten yemedi ve sahibine gayr-i müslim esirlere yedirmesini emretti. (Ebû Dâvûd, Büyû,)

Ashab-ı Kiramın “Helal Lokma Bilinci “nasıldı? Bu bağlamda örnekler verelim...

Ebûbekir Sıddîk -radiyallâhu anh-'ın bir hizmetkârı vardı. Bu hizmetkâr kazancının belli bir kısmını ona ikrâm eder, o da bundan yedi. Yine bir gün hizmetkâr, kazandığı bir şeyi getirdi. Hazret-i Ebûbekir de ondan bir lokma aldı. Bunun üzerine hizmetkâr; “- Her akşam bana kazancımın mahiyetini sorardın, bu akşam sormadın.” dedi. Hazret-i Ebûbekir -radiyallâhu anh: “- Çok açtım, sormayı unuttum, peki söyle bakalım nasıl kazandın?” diyerek açıklamasını istedi. Hizmetkâr; “- Falcılıktan anlamadığım hâlde câhiliyye devrinde falcılık yaparak bir adamı aldatmıştım. Bugün onunla karşılaştık. Adam, o yaptığım işe karşılık size ikrâm ettiğim bu yiyeceği verdi.” deyince Hazret-i Ebûbekir -radiyallâhu anh-, derhâl parmağını boğazına götürüp (bütün eziyetine rağmen) yediklerinin hepsini çıkardı ve; “-Yazıklar olsun sana! Neredeyse beni helâk ediyordun!” dedi. Kendisine; “-Bir lokma için bu kadar eziyete değer miydi?” diyenlere de şu cevabı verdi: “Canımın çıkacağını, öleceğimi bilseydim de yine de o lokmayı çıkarırdım. Çünkü Rasûlullah -sallâllâhu aleyhi ve sellem-;

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : لَا يَدْخُلُ
الْجَنَّةَ لَحْمٌ نَبَتَ مِنْ سُحْتٍ، النَّارُ أُولَى بِهِ.
وَالْجَنَّةُ طَيِّبَةٌ لَا يَدْخُلُهَا إِلَّا طَيِّبٌ

**“HARAMLA BESLENEN VÜCUDUN
MÜSTEHAQ OLDUĞU YER,
CEHENNEMDİR! CENNET
TEMİZDİR VE ORAYA ANCAK
TEMİZ OLANLAR GİRECEKTİR!”
BUYURDULAR.” (BUHÂRİ,
MENÂKİBU’L-ENSÂR, 26)**

Gökteki yıldızlar misâli örnek olan ashâb’ın hepsinde de bu hassasiyet vardı. Bir gün halîfe Hazret-i Ömer’e bir bardak süt ikrâm edildi. Halîfe onu içti. Sütü veren kişiye; “Bu süt neredendir?” diye sordu. Adam dedi ki: “Filân yerdeki su başına uğramıştım. O sırada çobanlar sulamak için zekât develerini oraya getirdiler ve benim için su kabıma develerden süt sağdılar. Bu süt odur.” Bu sözü duyar duymaz, Hazret-i Ömer, hemen parmağını boğazına sokarak içtiği sütü istifrağ etti. (Muvatta’, Zekât, 31)

Ashab-ı Kiramın şu hassasiyetini örnek almalıyız. Onlar hatâen bulaşmış haramın zerresini bile kendilerinden bir an evvel uzaklaştırmak istiyorlardı. Çünkü haram her türlü rûhânî inkişâfa, mânevî fütuhâta mânidir. Helâl lokma ise fütuhâta, zaferlere vesiledir. Sâhâbi Efendilerimiz yaşadıkları sosyal hayatın her alanına, Hz. Peygamberden görerek öğrendikleri bu ruhu, bu “Helal Lokma, Helal Kazanç Bilincini” aks ettirmişlerdir.

Buhari hadisidir: Cerir b. Abdullah, Radiyallahu anh, rivayet ediyor. Kimdir Cerir b. Abdullah? Hz. Ömer’in: “Cerir, bu ümmetin Yusuf’udur” dediği sahabe! Aşırı güzelliğinden, çok yakışıklı olduğundan dolayı... Diyor ki bu güzel sahabe:

قَالَ: بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى
إِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالنُّصْحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ.
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

“Namaz kılmak, zekât vermek ve bütün Müslümanlara samimi olmak üzere Rasulullah Sallallahü Aleyhi Vesellem’e bey’at ettim.”

NAMAZ, KALBİN GÜZELLİĞİDİR;
ZEKÂT, MALIN GÜZELLİĞİ. İKİSİ
BİR ARAYA GELİNCE TOPLUM VE
DEVLET GÜZELLEŞİR. BİRİ BEDENİ
TEMİZLER, DİĞERİ MALI. TEMİZ
MAL, TEMİZ BEDENE SAHİP
İNSANLARIN ELİNDE OLUNCA,
MEDENİYET DOĞAR.

Hicretin dokuzuncu senesinde Müslüman olmak için Medine'ye gelen Cerir b. Abdullah "Namaz kılmak ve zekat vermek üzere Hz. Peygamber'e (SAV) bey'at edince, Allah Rasülü (Sallallahü Aleyhi Vesellem) bir şart daha koymuş: "وَالنَّصِيحَ لِكُلِّ مُسْلِمٍ" "Her Müslüman'a nasihat etmek" diye tercüme edersek, çok yavan kalır. Nasihat kelimesinin Arap dilindeki yapısını incelediğimizde "Her Müslüman'a samimi olmak" şeklinde tercümemiz daha doğru, daha güzel olur. Demek ki bir de her Müslüman'a samimi olmayı şart koymuş

Hz. Peygamber (s.a.v).
"Bütün Müslümanlara samimi olmak." Bütün Müslümanlara karşı, görev ve sorumlulukları yerine getirip onların dünya ve ahiret maslahatı için çalışmak. Onlara maddî ve mânevî zarar veren her şeyden uzak durmak. Maddî ve mânevî menfaat veren her şeyi yapmak. Hiçbir Müslüman'a yalan söylememek, gıybet etmemek, malını çalmamak, ikiyüzlü davranmamak, hakaret etmemek, hakkını yememek. Kısacası, kendin için sevip arzuladığın şeyleri, bütün Müslümanlar için de sevip arzulamak. Hazreti Peygamberin:

"Kendi nefsi için istediğini mümin kardeşi içinde istemeyen (kâmil) mümin olamaz" müjdesine nail olmak. (Buhârî, İmân 7; Müslim, İmân 71-72. Ayrıca bk. Tirmizî, Kıyâmet 59; Nesâî, İmân 19, 33; İbn Mâce, Mukaddime 9) Demek, bütün bunlar imanın bir parçası! İslâm'a girmenin bir şartı! Samimiyetin bir gereğidir. Cerir b. Abdullah (r.a.), bu şartı hayatı boyunca öyle bir anlayıp yaşadı ki İbn-i Hibban'ın rivayetine göre, herhangi bir şey satın aldığı veya sattığında, müşteriye "Ey kardeşim, muhakkak ki senden aldığımız şey, sana verdiğimizden daha kıymetlidir. Artık tercihini sen yap" demeden hiçbir şey alıp satmazdı.

Atın sahibi şaşırılmıştı. Müşterisinin, istediği fiyatın üstünde bir fiyatı teklif etmesi ona çok tuhaf gelmişti. Bu hayret ve şaşkınlıkla şöyle dedi: “Demek atıma bu fiyatı biçiyorsun?” Cerîr (ra.) adama şu karşılığı verdi. “Atın belki sekizyüz dirhemin üstünde kıymeti vardır. Ancak ben, en son sekizyüz dirhem ödeyebilirim. Daha fazla ödemeye kudretim yoktur.” At sahibi sevinçle: “Öyleyse ben de sana sekizyüz dirheme atı sattım,” dedi.

Hazret-i Cerîr, sekizyüz dirhemi ödeyerek atı satın aldı. Satıcı hâlâ şaşkınlık içindeydi. Kendisi beşyüz dirheme bile râzı iken, hiç ummadığı bir biçimde sekizyüz dirhem kazanmıştı. Düşündükçe bu alışverişe bir mânâ veremiyordu. Sonunda Cerîr’e (ra.) durumu sormaktan kendini alamadı.

“Ya Cerîr,” dedi. “Ben atı beşyüz dirheme gönül rızasıyla satıyordum. Sen bu parayı verip atı alıp gidebildin. Bilakis atın sekizyüz dirhem bile edeceğini söyledin ve atı, bu fiyatı vererek aldın. Seni böyle davranmaya sevk eden sebep nedir? Düşünüyorum da aklımla bir türlü çözümedim.” Hz. Cerîr, kendisini böyle davranmaya sevk eden sebebi, adama şu şekilde izah etti:

“Biz, Resulullah Efendimiz’e (sav.) bir Müslüman’ın, diğerini aldatmayacağı ve birbirimize hile yapmayacağımız hususunda söz verdik. Artık nasıl bu sözümüzün hilâfına hareket edebiliriz? Ben atının gerçek değerini bilirken, bunu bilememenden istifade ile ucuza satın almaya vicdânım ve imanım müsade etmez. İşte beni, senin atına istediğin fiyatın üstünde bir fiyat vermeye sevkeden sebep budur. Ama böyle yaparsan iflas etmez misin?

Hz. Cerîr şu cevabı verir: “Endişelenme ben doğruluğu ilke edindiğim müddetçe ne dünyada ne de ahirette asla zarar etmem. Zira dünyada ticaretim bereketli olur, ahirette de ayet-i kerimenin sırrına mazhar olurum ve Hz.Peygamber (s.a.v.) müşdesine nâil olurum.

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ
الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالصَّادِقِينَ وَالشَّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسَنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا (69) ذَلِكَ
الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيمًا
(70)

“Kim Allah’a ve
peygambere itaat ederse
işte onlar, Allah’ın
kendilerine lütuflarda
bulunduğu peygamberler,
siddıklar, şehidler ve sâlih
kişilerle beraberdirler;
bunlar ne güzel
arkadaşlardır. Bu lütufl
Allah’tandır; bilen olarak
Allah yeter.” (Nisa, 4/69-70)

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَعْلَم)
قَالَ: التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ مَعَ
النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشَّهَدَاءِ

Ebu Said (r.a)’ın rivayet
ettiği bir hadis-i şerifte
Efendimiz (s.a.v): “Doğru
ve güvenilir tüccar
(kıyamet günü) nebilerle,
siddıklarla ve şehitlerle
beraberdur.” (Tirmizi, Büyü, 1/1252)

Neredesiniz ey güzel insanlar,
neredesiniz? Kurban olayım,
sizi böyle yetiştiren
peygambere. Kurban olayım
onun getirdiği sisteme.
Günümüz dünyasında
kapitalizm çarkları arasında
ezilen milyarlarca insan, sizin
bu asâletinizi özlüyor. Cerir
bin Abdillâh samimiyetin,
ihlasın, takvanın, Hz.
Peygambere bağlılığın
neresinde; biz neresindeyiz?

İmam-ı Azam Ebu Hanife bir
tüccardır aynı zamanda. Bir
kadın elinde bir top ipek
kumaşla yanına gelir ve bu
kumaşı yüz dinara alır mısın?
der. Aslında kumaş söylenenin
çok üstünde bir kıymete
sahiptir. Ebu Hanife kumaşa
bakar ve “bu kumaş yüz
dinardan fazla eder der. Kadın
iki yüz olsun o zaman deyince
imam- azam “daha da fazla
eder” cevabını verir ve dört
yüz dirhem edeceğini söyler
ve kadının da kabul ettiği bir
bilirkişi tarafından en son beş
yüz dinara alışveriş
gerçekleşir. Kadının
durumundan istifade etmeye
çalışmaz.

İslam terör dinidir diyen
ey Avrupa, ey Amerika
duy bunları! Sizin
karalamaya çalıştığınız,
yayılmasına engel
olduğunuz, “terör”
dediğiniz “İslâm” işte
bu! Para için zehirli
maddeleri gıdaların
içine yerleştiren
kapitalistler, duyun
bunu, İnsanın onurunu
maddeye kurban eden
komünistler, duyun
bunu. Kadını mal
pazarlamaya âlet eden
Avrupalılar, duyun
bunu. Petrol için ülke
işgâl eden Amerikalılar,
duyun bunu. Ham
madde için Afrika’yı
sömürüp perişan eden
beyazlar, duyun bunu.
Uyuşturucu ticaretine
göz yumarak
milyonlarca genci
ölmekten beter eden
cani ruhlular duyun
bunu. Mal satabilmek
için yalan üstüne yalan
söyleyenler duyun
bunu. Cenâb-ı Hakk
bizlere, tekrar o mânâ
ve rûhu yaşamayı ve
yaşatmayı nasip eylesin.

Kıymetli Kardeşlerim

İlk vahyedilen ayetler arasında yer alan; وَالرَّجَزَ (Maddi-manevi) “Pis ve murdar olan her şeyden kaçın!” (Muddessir 74/ 5) emr-i ilahisine, bütün hayatında en ulvi ölçülerde riayet eden Fahr-i Kainat Efendimiz ve O’nun guzide ahabının hayatları, yenilip icilen şeylerin helal ve temiz oluşuna dikkatin en mustesna misalleriyle doludur. Çünkü zahiri olarak, yenilip icilen gıdalar, insana enerji olurken; manevi olarak da o gıdaların tesiri, vücut ve ruh üzerinde hukum surer. İnsanın kalbi durumunu, şahsiyet ve karakterini tesiri altına alan iki hususun altını çizmişlerdir: “Arkadaş-Rızık” kavramları.

İnsan da ictimai bir varlıktır ve yalnızlığa tahammül edemez. Ulfet ve unsiyet kurduğu kişilerin halleri ona yansır. Buna göre insan; beraber yaşadığı, unsiyet kurduğu, seyrettiği kişilerden, gayr-i iradi de olsa tesir almakta, kişi; arkadaşının musbet veya menfi haliyle hallenmektedir. İnsanın maddi varlığı, anne-babasından aldığı kromozomlar vasıtasıyla, nesebinden tabii veraset yoluyla gecen genetik miras üzerinde şekillenir.

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ (6)

“Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızıkı Allah'a âit olmasın. Her birinin (dünyada) duracakları yeri de, (öldükten sonra) emaneten konulacakları yeri de o bilir. Bunların hepsi açık bir kitapta (Levh-i Mahfuz'da yazılı) dır.” (Hud, 11/6)

Eskiden işyerlerinde çokça asılan levhalardan birisi de “Rızık veren Allah'tır” anlamına gelen “الرَّزْقُ عَلَى اللَّهِ” ibaresiydi. Bu gerçek ruhlara, kalplere hükmettiği içindir ki, müminler helal rızık talebinde bulunurlar, çocuklarına haram lokma yedirmedikleriyle iftihar ederlerdi.

Birçok ayet ve hadislerde temiz ve helal rızık teşvikler yapılmaktadır. Buna rağmen sanki aç kalacakmışcasına nice insan haram yola sapabilmektedir. İnsan asli görevlerini unutmadan, rızıkını temin için meşru dairenin dışına taşmadan çalışmalıdır.

Çünkü “ekmek için emek gerek; ateş için çakmak gerek” durmadan kıpırdamamız, çalışmamız gerekir. Çalışırız, zengin olursak şükreder zekatla, sadakayla, hayır yoluna dağıtır, harcarız. Fakir olursak sabreder, şükreder, kimseye yük olmamaya devam ederiz.

**Ama olunuyor, çalışıyor,
çabalıyor ve yine fakir
kalıyorsak vardır bunun da bir
hikmeti der Rabbimizin:**

أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَةَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ
مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ
بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا
وَرَحْمَةُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ (32)

“Rabbinin rahmetini onlar mı
paylaşıyorlar! Dünya hayatında onların
geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık.
Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini
ötekine derecelerle üstün kıldık.
Rabbinin rahmeti onların biriktirdikleri
şeylerden hayırlıdır.” (Zuhruf, 43/32)
beyanının hikmetine râm oluruz.

Kıymetli Kardeşlerim;

Haram kazancın hayrı ve bereketi olmaz;
kişiye, ailesine, çoluk çocuğuna huzur
getirmez. Dua ve ibadetlerin kabul
edilmesi için boğazdan geçen lokmanın
helal olması şarttır. Dinimiz İslam,
içerisinde kumar olan bütün oyunlardan,
faizin her çeşidinden, hırsızlık, rüşvet,
tefecilik, kamu malını üzerine geçirmek,
stokçuluk ve karaborsacılık gibi her türlü
haramdan şiddetle kaçınmamızı
emreder. Unutmayalım ki kim rızkını
helalinden kazanıp helal yollarda
harcarsa ibadeti kabul, duası makbul olur.
Kazancı bereketle, hanesi huzurla dolar.
Unutulmamalıdır ki: “Haramda huzur
arayana huzur haram olur!”

İnsanların, günlük yaşantılarını sürdürürken
veya hayata dair planlar yaparken rızık endişesi
ile harama tevessül etmemelidir. Hiçbir kabir
taşında “açlıktan öldü” yazmaz! Ancak
unutulmamalıdır ki, “Allah rızka kefildir, lükse
değil”. Bu ilahi emre, müjdeye iman eden
Mümin “Rızık” endişesi taşımamalıdır.

Merhum İbrahim Hakkı hazretleri bu gerçeği
veciz bir şekilde ifade eder:

“Açılır bahtımız bir gün, hemen battıkça
batmaz ya.

Sebepler halk eder hâlık kerem babın kapatmaz
ya. Benim Hakk’a münâcatım değildir rızık için
hâşa!

Hüdâ razzakı âlemdir rıziksız kul yaratmaz ya.”

Hakk Teâlâ hazretleri;
وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ
مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ (6)
“Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki, rızıkı Allâh’a
ait olmasın. Her birinin (dünyada) duracakları
yeri de, (öldükten sonra) emaneten
konulacakları yeri de O bilir. Bunların hepsi
açık bir kitapta (Levh-i Mahfuz’da yazılı) dır.”
(Hûd 11/ 6) buyurmaktadır.

İşte Allah’ın ilim ve kudreti böyle geniş, fazl-ı
keremi böyle boldur. Dolayısıyla insan rızkını
Allah’tan istemeli, rızık için endişe etmemeli ve
rızık için değil, Allah için çalışmalıdır. Bu
hususla şu misaller ne kadar dikkat çekicidir:
Rivayete göre Mûsâ (a.s.)’a imana davet etmek
için Firavn’a gıtmesi hakkında vahiy geldiği
zaman kalbi ailesinin durumuna takıldı. “Ya
Rabbi, ailemle kim ilgilenecek?” dedi. Bunun
üzerine Allah Teâlâ Mûsâ (a.s.)’a, esasını kayaya
vurmasını emretti. Mûsâ (a.s.) kayaya vurunca
kaya yarıp içinden bir kaya daha çıktı. Asasını
bu kayaya da vurunca kaya yarıp üçüncü bir
kaya çıktı. Asası ile bu kayaya vurduğu zaman
ise kayadan bir böcek çıktı. Ağzında gıda yerine
geçecek bir şey vardı. Mûsâ (a.s.)’ın kulağından
perde kaldırıldı ve böceğin şöyle dediğini işitti:

“Beni gören, sözümü işiten, yerimi bilen, beni hatırlayan ve unutmayanı tesbih ederim, O her tür noksanlıktan pak ve uzaktır.”
(Bursevî, Rûhu'l-Beyân, IV, 129)
Sâlihlerden birine: “Sen nerden yersin?” diye sorulunca şu cevabı vermiş: “Değirmeni var eden, orada öğütülen unu da getirir. Ağzıları yaratan kim ise, azıkları yaratan da O’dur.” (Kurtubî, el-Câmi, IX, 7)
Resûlullâh (s.a.v.) efendimiz: “Aslandan kaçır gibi rızıkınızdan kaçsanız, o yine de gelir sizi bulur.”
buyurmuştur. (Müslim) Burada kişiye düşen kendisi için tayin edilen bu rızka helâl yoldan mı haram yoldan mı ulaşacağını belirlemektir.

Bu konuda Hz. Ali (r.a.) efendimizin yaşadığı şu hadise son derece yerinde bir örnek olacaktır: Hz. Ali (r.a.) Efendimiz Kûfe’de bulunduğu sırada bir câmiye gidiyor. Kapıda bekleyen bir kişiden kendisinin namaz kılıp gelene kadar devesini tutmasını rica ediyor. Namazını bitirip dışarı çıkarken deveyi emanet ettiği kişiye bahşiş olarak vermek üzere iki dirhem hazırlıyor. Dışarı çıkınca devenin yularının, emanet ettiği kişi tarafından çalındığını görüyor. Orada bulunan başka birine seslenerek ve iki dirhemi ona vererek o para ile çarşıdan bir yular almasını rica ediyor. O zât çarşıya giderek iki dirheme bir yular satın alıp Hz. Ali (r.a.) efendimize getiriyor. Hz. Ali (r.a.) efendimiz bakıyor ki bu yular biraz evvel devesinden çalınan yuların ta kendisi. Bunun üzerine yuları getiren kişiye durumu anlatıyor ve “Ben sana verdiğim iki dirhemi deveme sahip çıktığı için o adama verecektim.

Adamın nasibi iki dirhemmiş; ancak o helâl yoldan kazanmak yerine haram yoldan kazanmış oldu.” buyuruyor.

Her bir Müslümân’ın helal kazanç hususunda dikkat etmesi gereken .güzel bir örnektir

?Peki, rızık nedir

Öncelikle yediğimiz içtiğimiz her şey birer rızıktır, fakat bununla sınırlı değildir. Kullandığımız, istifade ettiğimiz her şey rızık olarak tarif edilebilir. Evimiz, işimiz, eşimiz, giydiğimiz elbiseler, bindiğimiz araçlar bizim rızıkımızdır. Önemli olan rızıkımızı hangi yolla elde ettiğimiz ve onlarla ne yaptığımızdır

Allah’ın yeryüzündeki halifesi konumunda olan insan, bilgi, kültür, çalışma, emek ve eylemi sonucunda sözü edilen bu rızık kaynaklardan çıkararak kazanma yoluna gitmelidir.

Çünkü yüce dinimiz İslam, insanlara mutlu bir hayat yaşamaları için rızıklarının peşinden gitmeyi de diğer birtakım emirler gibi müntesiplerine emretmiştir. İslam’da emek sarf edilerek mal kazanma, kişinin kimseye muhtaç olmadan hayatını sürdürebilmesi, çoluk çocuğunun nafakasını temin etmesi maksadıyla meşru yoldan çalışıp kazanması ibadet ve kutsal bir davranış olarak nitelendirilmiştir. Aksi ise hem bu dünyada hüsrân hem de ahirette hüsrândır. Merhum Mehmet Akif Ersoy bu hakikate işaret ederek şöyle der:

Kim kazanmazsa bu dünyada bir ekmek parası;
Dostunun yüz karası; düşmanının maskarası!

Kelâm-ı kıbar: “Rızık hiç değişmez, azalmaz ve çoğalmaz. Kimse kimsenin rızıkını yiyemez. Hiç kimse kendi rızıkını yiyip bitirmeden ölmez...!”

Kıymetli Kardeşlerim;

İslam dininde, aslı ve tabii kazanç yolu emektir, alın teridir. Alın teri, ferd ve toplum huzuru demektir. Emek, insanın hayat enerjisini sahip olduğu bilgi birikimiyle birleştirmesidir. Sanat ise, emeğine ruhunu katmak ve işini, eşi gibi sahiplenmek ve sevmektir. Bu manada işine ruhundan ve sevgisinden bir parça katanların ürünleri, ruhlu ve bereketli bir sanat eseri haline gelir. Kişi yeteneğinin bulunduğu sahada çalışmazsa yaptığı iş teknik bilgi aktarımından ibaret mekanik bir yapı arz eder. İşini de kerhen yapmış olur.

Bir düşünürün: “En acınası insan, yaptığı işten sadece ücret alandır.” ifadesi bu hakikate işaret etmektedir.

Fakat yeteneği olan sahada çalışan birisi, mesleğinde fâni olur. Yaratılışının gayesi olarak mesleğiyle bütünleşir. Kendini, onu o istidadla donatan Allah'ın kudret elinde bir sanat fırçası olarak hisseder. Eseri o kadar ulvi ve güzel bir kıvam kazanır ki eserini seyredenler ile Allah arasında kendisi bir perde olmaz. Bu manada böyle bir emek, sahibi için iç huzuru ve mutluluğun en büyük bir sebebi olur.

Böyle bir emekle elde edilen kazanç da, bereket ve kudsiyet kesb eder. Onunla alınan rızık, helal ve kudsi olduğu için onunla beslenen kişinin duygu dünyasında berraklık ve huzur, nefsinde sükûnet ve itminan hasıl olur.

Bu noktayı ifade sadedinde Hz. Peygamber (a.s.m) şöyle buyurur:

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ، خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ

“Hiç kimse elinin emeğinden daha hayırlı bir şey yemiş değildir.”

(Buhari, Bûyû, 15)

Helal rızıkın verdiği kudsi lezzet ile kişi kâinatın varlığından ve hayatın fitrata göre akışından memnuniyet hisseder. “Fitratıma göre çalışıyorum, kazanıyorum, mutluyum” algısı ve gözüyle kâinatı okuyacak bir seviyeye yükselir. Bu külli gözle mutsuzluğa, açlığa ve hırçınlığa dayanan eşkıyalığın nasıl bir anarşi ve kargaşaya yol açtığını yakinen müşahade eder. Hatta Peygamber efendimiz emek sarf edilerek, alın teri akıtılarak, harama bulaşmadan yapılan ticaretin rızıkın onda dokuzu olarak telakki etmiştir.

Emeğe ve alın terine büyük önem verip teşvik eden Resul-u Ekrem efendimiz bu emeği veren insanı da Allah'ın sevdiği kullar arasında göstermiştir. Söz konusu bu hadis de buna işaret etmektedir:

“Bir defasında Resulullah Tebük dönüşünde Sa'd b. Muaz ile karşılaşır tokalaşmış, ellerinin nasırlanmış olduğunu görünce bunun sebebini sorumuş, o da “çokluk çocuğumun nafakasını temin için hurma bahçemde çalışıyorum.” Cevabını verince Hz. Peygamber Sa'd b. Muaz'ın elini öpmüş ve “İşte bu eller Allah'ın sevdiği ellerdir.” Buyurmuştur. (DİA İlmihali, II, 409)

Seyyid Vehbi bir beytinde şöyle diyor:

Pâye-i fersûde-i sahrâ-yı taleb olmayacak Âdeme kendi ayağı ile devlet gelmez! (Seyyit Vehbi) (Aradığın, istediğin şeyin peşinden giderek) Ayağın yorulup, ayakkabın eskimez ise (boşuna ümitlenme); talihinin yaver gitmesini, ikbal bulmayı bekleme. Altın değerinde bir mısra: “Âdeme kendi ayağı ile gelmez devlet.” Akılda tutulacak, cepte taşınacak, notların en kıymetli yerine nakşedilecek bir söz!

İstediğin bir şeyi sen arayıp bulacaksın, aranan gelip seni bulacak değil. İnsanlar vardır, bir şeyi isterken ona ulaşmak için bir çabaları, gayretleri olmaz. Amaçlarına varmak için gayret göstermek yerine, hedeflerinin kendilerine gelmesini bekler, onun kendilerine geleceğini zannederler. Bu bekleme her seferinde hüsrânla sona erer ama ders alanlar müstesnadır...

Peki, önemli mevkilere gelen insanlar nasıl oluyor da oralara gelebiliyor ya da mücadele etmeyen insanlar karınlarını nasıl doyurabiliyor? Bu sorunun cevabını Mehmet Akif, Sâdî'den nakille şöyle cevaplıyor:

Senin şu hâlini Sa'dî ne hoş hikâye eder. İşittiğin olacaktır ya... Neyse, dinleyiver:

O halde çekmeli insan çalışmadan elini. Değer mi koşmaya akşam, sabah, yalan dünyâ? Dolaşmayan dolaşandan akıllı... Gördün ya: Horul horul uyuyor kahbe tilki, senden tok! Tevekkül etmeli öyleyse şimdiden tezi yok. Yazık bu âna kadar çektiğim sıkıntılara!..”

Kalenderin biri köyden sabahleyin fırlar, Arar nasîbini; avdetle kırda akşamlar. Fakat güneş batarak, ortalık karardıkça, Görür ki: Yerde yatılmaz, hemen çıkar ağaca. Herif ağaçta iken bir iniltidir işitir... Bakar ki: Bir kötürüm tilkinin yanık sesidir. Zavallı, pösteki olmuş, bacak yok işleyecek; Boğazsa işlemek ister... Ne yapsın... İnleyecek! Biraz geçince, kavî dişlerinde bir ceylân, İner yakındaki vâdiye karşıdan arslan. Yukarda çıkmaz olur, şimdi, yolcunun nefesi; Tabiatıyla durur hastanın da inlemesi! Yiyip şikârını arslan, dalınca ormanına; Sürüklenir, yanaşır tilki sofranın yanına; Doyar efendisinin artığıyla, sonra yatar. Herif düşünmeye başlar eder de hâle nazar: “Cenâb-ı Hak ne kadar merhametli, görmeli ki: Açım, demekle amel-mânde bir topal tilki, Ayağına gönderiyor rızkın en mükemmeli...

O halde çekmeli insan çalışmadan elini. Değer mi koşmaya akşam, sabah, yalan dünyâ? Dolaşmayan dolaşandan akıllı... Gördün ya: Horul horul uyuyor kahbe tilki, senden tok! Tevekkül etmeli öyleyse şimdiden tezi yok. Yazık bu âna kadar çektiğim sıkıntılara!..”

Sabah olunca, herif dağ başında bir mağara Tasarlayıp, ebedî itikâfa niyyet eder. Birinci gün bakınır: Yok ne bir gelir ne gider! İkinci gün basar açlık, erir erir süzülür; Üçüncü gün uyuşuk bir sinek olur, büzülür. Ölüm mü, uyku mu, her neyse âkıbet uzanır; Fakat işittiği bir sesle silkinir, uyanır: “Dolaş da yırtıcı arslan kesil, behey miskin! Niçin yatıp, kötürüm tilki olmak istersin? Elin, kolun tutuyorken çalış, kazanmaya bak! Ki artığınla geçinsin senin de bir yatalak. (Vâiz Kürsüde/Fatih Kürsüsünde) Elbette Yaratan, yarattığı her mahlûkun rızkını da verir ama bu rızkı kimi çalışarak kimi de başkalarına muhtaç bir şekilde kazanır. Eli ayağı tutan birinin tası, çeşmeden kendi elleriyle doldurması, ailesini, yakınlarını, muhtaçları gözetmesi ise en güzel olanıdır. Ayette, “Bilsin ki insan için kendi çalışması...

Yûnus Emre ile akıl ve söyleyiş birliği yapan Ümmi Sinan: “Bir pınarın başına bir testiği koysalar, Kırk yıl anda dursa da kendi dolası değil” diyerek bu gerçeği ifade etmiştir.

Demek ki “zahmet olmadan rahmet olmaz”. Gayret etmeden nîmet ele geçmez. Nitekim “Baba himmet; evlât gayret!” sözü meşhurdur. Yani himmet/mânevî yardım, samimiyetle gayret edenlere nasîb olur. Gayret etmeden himmet ummak; tohum ekmeden mahsul beklemek gibi ham bir hayaldir, beyhûde bir bekleyiştir.

Bu âyet ayrıca maddi ve manevi bütün insan faaliyetlerini birden ifade eden kapsamıyla emek-ücret ilişkisini bir kanun haline getirdiği gibi diğer bir kanunu da nazara sunar: “Meşru servet hemen oluşamaz...” Çünkü âyet “sonra görür” diyor. Bu açıdan belirli bir miras ve hazır birikime sahip olmadan şahsî emeğiyle ekonomik hayata atılan bir kişinin alın teri ile servet sahibi olması, normal şartlar altında, uzun ve dalgalı bir süreç ister. İstisnai haller hariç!

Söz konusu bu ayetlerden ve hadislerden anlaşıldığı gibi kişinin yiyeceği ve dolayısıyla aile fertlerine yedireceği en hayırlı ve helal lokma emek ve alın teri ile kazandığı lokmadır. Allah’ın bizden istediği ve rızasına uygun olan kazanç da budur.

Peygamber efendimiz;

Dinimiz emeği, çalışmayı, alın teri akıtmayı kutsal kabul ettiği gibi bunu aynı zamanda ibadet olarak kabul etmiştir. Tabarâniden gelen bir rivayette şöyle bir olay gelişir:

وَأَخْرَجَ الطَّبْرَانِيُّ عَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ قَالَ: «مَرَّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ رَجُلٌ فَرَأَى أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ جِلْدِهِ وَنَشَاطِهِ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَوْ كَانَ هَذَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى وَلَدِهِ صَغِيرًا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَى أَبَوَيْنِ شَيْخَيْنِ كَبِيرَيْنِ فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى رِيَاءً وَمُفَاخَرَةً فَهُوَ فِي سَبِيلِ الشَّيْطَانِ

Peygamber’in de hazır bulunduğu bir yerde güçlü-kuvvetli birisi erkenden kalmış elinde kazma kürek çalışıyordu. Ashaptan bazıları: “Ya Resulallah ne olurdu şu genç burada sohbetle bulunsa da Allah yolunda mesai sarf etmiş olsa dediler. Resulullah bunun üzerine şöyle buyurdu: “Böyle söylemeyin, eğer bu genç insanlara el açmamak, onlardan müstağni olmak, çoluk-çocuğunun nafakasını kazanmak için çalışıyorsa Allah yolundadır. Yaşlı ve zayıf düşmüş anne ve babasına yardımcı olmak, onların ihtiyaçlarını gidermek için çalışıyorsa Allah yolundadır.” (Beyhaki, Sünen, VII, 479)

Sevgili Peygamberimizden nakledilen bu hadis-i şerif İslam'ın ve de İslam peygamberinin emeğe, alın terine, helal lokma ve kazancına ne kadar önem verdiğini, tembelliği, gücü olduğu halde başkalarına muhtaç bir şekilde el açıp dilenmeyi, tasvip etmediğini en çarpıcı örneklerinden bir tanesidir.

Enes b. Mâlik'in anlattığına göre, Medineli bir sahâbî birkaç kez Hz. Peygamber'e (sav) gelerek ihtiyacını dile getirmiş ve her defasında o cömert Peygamber'den karşılıksız ikramlar alarak evine dönmüştü. Bir gün yine bir şey istemeye geldiğinde Allah'ın Elçisi (sav), "Evinde hiçbir şeyin yok mu?" diye sordu. Sahâbî, "Hayır, evimde sadece bir örtü var. Bunun bir kısmını elbise olarak kullanıyor, diğer kısmını da evde altımıza seriyoruz. Bir de su içtiğimiz bir bardak var" diye dert yandı. Bunun üzerine Allah Rasûlü (sav), "Onları bana getir" diyerek onu evine gönderdi. Sahâbî hemen evine gitti ve bahsettiği eşyaları getirdi. Rasûlullah (sav) onun getirdiği eşyaları eline alarak orada bulunanlara, "Kim bunları satın almak ister?" diye sordu. Topluluk içinden birisi, "Ben onları bir dirhem karşılığında alırım" diyerek öne çıktı.

Allah Rasûlü (sav) iki veya üç defa, "Kim bir dirhemden fazla verir?" diye sorunca bir başka sahâbî, "Ben iki dirhem veririm" diye ortaya atıldı. Bunun üzerine Hz. Peygamber, adamın getirdiği eşyaları iki dirhem karşılığında satın almak isteyene verdi. Alışveriş sonucu kazandığı iki dirhemi de adama vererek, "Bu dirhemlerin birisiyle yiyecek satın al ve ailene götür. Diğer dirhem ile de bir balta satın alıp yanıma gel" dedi. Sahâbî baltayı getirince Allah Rasûlü (sav) ona bizzat kendi eliyle bir sap taktı ve baltayı ona uzatarak, "Git, bununla odun topla ve sat. Seni on beş gün boyunca da görmeyeyim" diye tembihledi.

Medineli sahâbî, Allah'ın Elçisi'nin bu emri üzerine hemen gitti ve çalışmaya koyuldu. Günlerce odun toplayıp sattı. On beş gün sonra, on dirhem biriktirmiş olarak çıkageldi. Çarşıda kazandığı paranın bir kısmı ile elbise, geri kalanı ile de ailesine yiyecek satın almıştı. On beş gün önce muhtaç bir halde yanına gelen ve ailesini geçindirmeyi bilemeyen bu sahâbînin ekmek parasını kazanmayı başardığını gören Rasûlullah (sav), ona şu çarpıcı öğüdü verdi:

هَذَا خَيْرٌ لَّكَ مِنْ أَنْ تَجِيءَ الْمَسْأَلَةَ نُكْتَةً فِي وَجْهِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

“Bu şekilde çalışarak başkalarına muhtaç olmadan geçinmen senin için kıyamet gününde yüzünde dilencilik lekesi ile gelmenden daha hayırlıdır.” Bu sözler bize helalinden, kendi elinin emeği kazanmanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. (İbn Mace, Ticaret, 25) buyurdular.

Buna göre her Müslümana yakışan ve kendisinden beklenen meşru yollardan emek sarf ederek, alın terini akıtarak mal mülk kazanarak geçimini sağlayarak kimseye muhtaç olmamasıdır. Bu durum hem bir ibadet hem de onurlu davranış ve yaşam şeklidir aynı zamanda.

İslam inancında kazanç yolları ayrı ayrı sayılarak aralarında üstünlük ve öncelik sıralaması yapılmayıp konu tamamen kişilerin ve toplumların şart ve imkanlarına, ihtiyaç ve kabiliyetlerine bırakılarak kendi tabii seyri içinde şekillenmesi istenmiştir. Ama ticaret, tarım, zanaat ve benzeri kazanç getiren meslekler hep öne çıkmıştır.

İslam dini meşru çerçevede kalmak koşulu ile rızkın peşine gitmeyi emrettiği gibi emeksiz kazanç demek olan faiz, haksız kazanç temin etmenin başlıca yolları olan hırsızlık, gasp, rüşvet, ölçü ve tartıda hile, kumar haram kılınmış, zina gibi doğrudan haram işleyerek

veya içki satımı gibi haramın işlenmesine yardımcı olunarak gelir elde edilmesi yasaklanmış, bu yollardan elde edilen gelir de değersiz ve hukuken korumasız mal kabul edilmiştir.

Kıymetli Kardeşlerim,

Her dâim helal kazançtan yana tavır koyalım. Başkalarının hakkını şu veya bu şekilde elde etmemiz, haksız kazançtır ve o da haramdır. Şunu unutmayalım ki, hiç kimse haksız kazançtan hayır görememektedir.

Hak etmediğimiz görev ve vazifede elde ettiğimiz kazanç, haksız, yani haram kazançtır. Emeğimizin bulunmadığı her kazanç, avantadan elde ettiğimiz her gelir, haksız birer kazançtır.

Haksız kazanç yollarına başvuranlar, insanlar karşısındaki güvenini kaybeder. Bu da toplumdaki ahlaki çöküntüye sebep olur. Haksız kazanç, toplumları çökertir ve devletlerin yıkılmasına sebep olur. Onurlu, şahsiyetli, vicdanlı, inançlı ve ahlaklı her insan, her zaman için haksız kazançtan uzak durur ve helal kazanca yönelir. Esas mesele para kazanmak değil, helal kazanmak olmalıdır. Haramda hayır yoktur, bereket yoktur.

İbrahim Ethem Hazretleri: "Midelerine girenlerin helal mi, haram mı olduğunu araştıranlar iman bakımından yükselirler. Kazançlarının helalliğini düşünmeden dünyalık peşinde koşanlar ise önce mide fesadına uğrarlar, sonra da huzurları kaçar, manen yükselemez, alçalırlar. Ne ibadetlerinin ne de yaptıkları iyiliklerin zevkine varabilirler." demiştir.

Abdullah bin Ömer (r.a.): "Namaz kılmaktan yay gibi, oruç tutmaktan çivi gibi olsanız da haram ve şüpheli şeylerden kaçınmazsanız, Allah o ibadetleri kabul etmez." diye söylemiştir.

"Haram yiyenin malı bereketsiz, ailesi huzursuz, çocuğu hayırsız olur." Helal İslam'ın özüdür. "Bir toplum haram yediğinde haram düşünür, haram işler yapar. Haram yiyen toplumun malı bereketsiz, ailesi huzursuz, evlatları hayırsız olur. Her türlü kötülükten uzak, sağlıklı bir toplum hedefleyen dinimiz, helal kazanca büyük bir önem vermiş ve her türlü haram kazanç yolunu yasaklamıştır. Başa gelen bela ve musibetlerin sebebinin haram kazanç ve haram lokmadır. "Helal ve temiz az para, haram çok paradan daha hayırlıdır. Haramda huzur arayana huzur haram olur! Helal her eve lazım. Ücretli çalışana, tüccara, doktora öğretmene, esnafa herkese lazımdır."

Kıymetli Müslümanlar

Rüşvet, karaborsa, zimmet vesaire ne kadar mâlî suçlar varsa derinliğine incelendiğinde insanın aç gözlü nefsi ve tembel benliği karşımıza çıkar. Nefsi hırs ve ihtirasıyla elindekinden daha fazlasını elde etmek ister. Aç gözlülüğü, kazandıklarına kanaat etmeyip başkasının malına gözünü diker. Benliği ise tembelliği ile, zahmet çekmeden başkasının elindeki mal ve mülkü elde etmek ister. Hayır yapılması kendisine verilen akıl ve zekâ, onun elinde hile ve kurnazlık aracı olur.

Kolay kazançta zirve nokta ise, herkesin bildiği şans oyunları şeklindeki kumarlardır. Hiçbir emek içermeden, sosyal ve ekolojik bir imtihana tabi olmadan az bir bedel karşılığı çok büyük bir meblağa sahip olmak... Kumarın kolay kazançla bağını anlatma sadedinde Kur'an kumarı "meysir" olarak isimlendirir. (Maide 5/90)

Bu kelime kolaylık manasında olan “yüsr” kökünden gelir. Nasıl ki mescid kelimesi, secde yapılan yeri ifade eder; meysir de kazancın kolaylaştığı mekânı ifade eder. Fakat sonrası dünyevi perişanlık, uhrevi hüsrân ve pişmanlık olan bir kolaylık...

Dinimiz rızkımızı temin için çalışmayı ibadet sayar. Kazançta esas olan çokluk değil helalliktir. Niceleri vardır ki haramdan kazandıkları hesapsız servet biranda yok olup gider. Ne kendisine ne de başkasına fayda sağlar. Niceleri de vardır ki çok küçük ama helal bir kazançla mutlu bir şekilde yaşar çevresine hesapsız yardımları dokunur. İslâmiyet geldiği zaman insanları güzel ahlâka davet etmiş, onları ahlâki bozuklukların pisliklerinden arındırıp imana dayalı temizliğe, faiz ve haram kazancın kirlerinden, helal kazancın temizliğine kavuşturmuştur.

İslâm dini kişilerin meşru işlerle uğraşmalarını ve geçimlerini helâl yollardan temin etmelerini emreder. Buna rağmen gayr-i meşru yolla bir kazanç

elde edilmiş ve bu kazancın sahibi belli ise, bunun sahibine geri verilmesi belli değil ise, karşılığında sevap beklenmeksizin yoksullara veya hayır kurumlarına verilerek elden çıkarılması ve tövbe edilmesi gerekir.

Helal kazanç, İslam'ın en önemli prensiplerindendir. İnsanın kazandığı helal olursa, hanesine giren bu helal kazanç sayesinde yediği, içtiği her şey helal olur, hanesine bereket getirir. Yediği, içtiği helal nimetler kişinin kendisinin ve ailesinin manen ve madden temiz kalmasını sağlar. Helal kazanan, helalinden yiyen kişinin hem kendisi hem hanesi güzelleşir. Kendisi güzel baktığı, güzel gördüğü gibi ona bakanlar da onu güzel görürler. Helal kazanan, rızkına haram bulaştırmayan bir ailenin çocuğu da öyle yetişir, helal kazanır, helal yer. Peygamber Efendimiz (sav):

وَالَّذِي نَفْسِي مَحْمَدٍ بِيَدِهِ، إِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ النَّحْلَةِ، أَكَلَتْ طَيِّبًا، وَوَضَعَتْ طَيِّبًا، وَوَقَعَتْ فَلَمْ تَكْسِرْ وَلَمْ تَفْسُدْ

“Mü'min bal arısına benzer. Temiz olanı yer, temiz olan şeyler ortaya koyar, temiz yerlere konar ve konduğu yeri ne kırar ne de bozar” buyurmuşlardır. (Suyûtî, el-Câmi, 8147)

Mevlânâ şöyle der: Haram bulaştığı her şeye zarar verir. Mesela kazanca bulaşınca bereketini yok eder; bedene bulaşınca kişiyi harama meylettirir, gönle bulaşınca onu hantallaştırır. Bu seher benden ilham kesildi. Anladım ki vücuduma şüpheli birkaç lokma girdi. Bilgi de hikmet de helal lokmadan doğar. Aşk da merhamet de helal lokmadan doğar. Eğer bir lokmadan gaflet meydana gelirse bil ki o lokma şüpheli veya haramdır. Hiç buğdayını ektin de arpa çıktığını gördün mü?" (Tahirul-Mevlevi, Şerhi Mesnevi, 3/832-834)

**Hız. Peyğamber söyle
uyarmıştır:**

**لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ، لَا يُبَالِي الْمَرْءُ
بِمَا أَخَذَ الْمَالَ، أَمِنْ حَلَالٍ أَمْ مِنْ حَرَامٍ.**

**"Öyle bir zaman gelecektir ki,
kişi malını helalden mi
haramdan mı elde ettiğini
önemsemeyecek." (Buhari,
Ticaret, 58)**

Cahız, helal kazancın muhakkak helale harcandığını, kötü kazançların kötü şeylere kaydığını, temiz kazançların da temize yöneldiğini ifade ettikten sonra Hasan Basri'nin bir sözüne yer verir. Hasan Basri der ki: "Bir adamın servetinin nereden geldiğini öğrenmek istiyorsanız, nereye harcadığına bakınız. Çünkü kötü kazançlar israfa harcanır." diye söylemiştir.

İnsan şahsiyetine en çok tesir eden iki husus vardır. Biri arkadaşının sâlih veya fâsık oluşu, diğeri de kazancının helâliyet derecesidir. Maalesef herkes parayı kendisinin kullandığını zanneder. Hâlbuki ekseriyetle irâde paradadır, sahibinde değil. Yani paranın mânevî keyfiyeti, insanın şahsiyetine yön verir. Zira para yılan gibidir, geldiği delikten gider. Bu sebeple de kazancın helâliyet derecesini görmek için, onun nerelere sarf edildiğine bakmak kâfidir.

Helâlden gelen,
helâl yollara sarf
edilirken;
haramdan
gelense, haram
yollara harcanır.

Haramlar, Allah
Teâlâ ile
kullarının
arasına girer ve
dualarının
kabulünü önler,
engel olur.
Bunun için Allah
Teâlâ, önce helal
yemeyi
emretmekte,
arkasından da
salih amelleri
işlemeyi
emretmektedir.

**Hız. Peyğamber
şöyle buyurarak
uyarmıştır:**
"Besleneceğin
şeyleri helal ve
temiz yap ki,
duaların kabul
olunsun."
(Münziri, Et-
Terğib vet-
Terhib, 2-547)

Bakara, 2.40- "Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimeti hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki ben de size verdiğim sözü yerine getireyim. Yalnız benden korkun."

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

Maide 5.13- "İşte, verdikleri sözlerini bozmaları sebebiyledir ki onları lânetledik, kalplerini de kaskatı kıldık. Kelimeleri yerlerinden kaydırarak (tahrif edip) değiştiriyorlar. Akıllarından çıkarmamaları istenen şeylerden önemli bir kısmını da unuttular. (Ey Muhammed!) İçlerinden pek azı hariç, onların daima bir hainliğini görüyorsun. Yine de sen onları affet ve aldırış etme. Çünkü Allah, iyilik yapanları sever." Allah, İsrâiloğulları'ndan, namaz kılıp zekât vereceklerine, peygamberlerine inanıp onları destekleyeceklerine ve Allah'a güzel takdimelerde bulunacaklarına (faizsiz borç vereceklerine Mâide 5/12), Allah'tan başkasına tapmayacaklarına, anaya babaya, yakınlara, yetimlere, düşkünlere iyilik edeceklerine (Bakara 2/83), birbirlerinin kanlarını dökmeyeceklerine, birbirlerini yurtlarından çıkarmayacaklarına (Bakara 2/84-85) dair farklı sözler de almıştı. Fakat onlar, Allah'a verdikleri sözü yerine getirmemiş, ahitlerini bozmuş ve bunu alışkanlık haline getirmişlerdi. (Bakara 2/100; Mâide 5/13).

Rasûle sadakat sözü veren Allah’a vefa sözü vermiş kabul edilmişti.

Öyleyse hem helal kazanmalı, helal yemeli, hem de helal yolda harcamalıdır. Zira Rasûlullah (s.a.v.) hadislerinde helal yemeyi, cennete girmenin şartları arasında saymış, helalden kazanan kimseyi müjdelemiştir. Buna karşılık, vücudu haramla beslenen kimsenin cehenneme layık olduğunu, böylelerinin dualarının ve amellerinin .kabul edilmeyeceğini bildirmiştir

Kuran ve sünnette “Zekât alın” diye bir emir olmamasına rağmen, “Namazı kılın ve zekâtı verin” diye onlarca emir bulunmaktadır. Temiz ve helal olmayandan zekât verilmeyeceğine göre bununla İslam’ın mesajı açık ve nettir. Çalışın, helal kazanın, şehirleri imar edin, gelir dağılımında adaleti gözetin ve kâfirlere muhtaç olmayın. İslam’ın kurtuluş reçetesi sayılabilecek bu anlayışa, kendisi de tacir olan Peygamber Efendimizin ticari faaliyetlere bakış açısından da .ulaşabiliriz

Kıymetli Kardeşlerim;

Ticaret, toplumu ayakta tutan en önemli dayanaklardan biridir. Toplumun adeta eli ayağı veya şah damarı mesabesindedir. Ticaret hayat demektir, kalkınma demektir, refah demektir, güç demektir. Ticaret ve sanat hayatının bütünüyle ihmal edilmesi halinde hayat durur ve halkın çoğu yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalır.

Hz. Ömer’den (ra) rivayet edilen şu hikâyeye, İslam’ın ticarete bakış açısını özetler niteliktedir. Hz. Ömer (r.a) halifeliği sırasında pazara gider ve oradakilerin çoğunun Nebatîlerden (Müslüman olmayan tüccarlar) olduğunu görünce üzülür, halk onun yanına toplanınca kendilerine bunu haber vererek pazarı terk etmelerinden dolayı onları kınar. Onlar da kendisine şöyle derler: Allah, bize nasip ettiği zaferle bizi pazarlardan müstağni kılmıştır. Hz. Ömer (ra) ise onlara: “Allah’a and olsun, eğer böyle yaparsanız, yani ticareti, pazarı Müslüman olmayanlara bırakırsanız, muhakkak ki erkekleriniz onların erkeklerine, kadınlarınız da onların kadınlarına hizmetçi olur.” der.

Ahmed bin Abdullah İsfehani hazretleri buyurdu ki: "İbadetler on kısımdır, dokuz kısmı helal kazanmaktır. Bir kısmı da bildiğimiz bütün ibadetlerdir."

Yahya bin Muaz buyurdu ki: "Allahü tealaya itaat etmek, bir hazineye benzer. Bu hazinenin anahtarı dua, anahtarın dişleri de helal lokmadır."

Sehl bin Abdullah-i Tüsteri buyurdu ki: "Hakiki imana kavuşmak için, dört şey lazımdır. Bütün farzları edeple yapmak, helal yemek, görünen ve görünmeyen bütün haramlardan sakınmak ve bu üçüne, ölünceye kadar devam etmeye sabretmek."

Haram yiyenlerin yedi azası, istese de istemese de günah işler. Helal yiyenlerin azası, ibadet eder. Hayır işlemesi kolay ve tatlı gelir."

Abdullah ibni Mübarek buyurdu ki: "Şüpheli olan bir kuruşu sahibine geri vermeyi, bin lira sadaka vermekten daha çok severim."

Zahmetle kazanılan helal kazanç şükre, huzura ve kanaate yol açarken; kolay yoldan kazanılan bu kirli kazanç fıtratı tatmin etmediği için şikâyet, huzursuzluğa ve —zahmetsiz kazanıldığı için— israf ve savurganlığa sebep olur Unutulmamalıdır ki! Zahmette rahmet vardır."

Vaktiyle ticaretle iştikal eden bir adam, kazandığı bir kese altını koynunda saklar ve gemi yolculuğuna çıkar. Bindığı gemide deniz tutması, yolculuğun meşakkati derken ileri geri savrulur ve neticede yorgunluktan güvertede bitkin düşer."

Bu esnada koynunda sakladığı bir kese altın da açığa çıktığı için, gemide bulunan bir maymunun eline geçer. Maymun, altını alır almaz güverte direğinin tam tepesine çıkar. Keseyi açar, başlar kesedeki altınları tek tek saçıp savurmaya. Bir altın adamın kucağına, bir altın ise denize atar. Adam ne yapsın, güverte direğine çıkamaz ki çıksın! Öylelikle maymun bir kese altını bitirince, keseyi de adama fırlatır atar. Herkesin şaşkın bakışları altında gönül erlerinden biri zavallı adama, sorar: “Kardeşim sen ne iş yapardın?” Adam: “Süt tüccarıydım, süt alır satardım,” der. Gönül eri: “Dosdoğru söyle” der. “Süte su katar mıydın?” Adam, “Ne yalan söyleyeyim Rabbim affetsin! Katardım,” der. Gönül erbabı: “İyi o vakit, üzülme! İnsaflı bir maymuna keseyi kaptırdın. Haline şükret. Senin hakkını sana, suyun hakkını da suya vermiş.” der.

Bu bağlamda Hz. Ömer’in ilginç bir hâtırası vardır. Şöyle ki: Bir gece vaktiydi. Hazret-i Ömer -radiyallâhu anh- âdeti olduğu üzere Medîne sokaklarını gezmekteydi ki, ansızın durakladı. Önünden geçmekte olduğu evin hanımı: “Kızım, yarın satacağımız süte biraz su karıştır!” diyordu. Kızı ise: “Anacığım, halîfe süte su karıştırılmasını yasak etmedi mi?” dedi. Ana, kızının sözlerine sert çıkarak: “Kızım, gecenin bu saatinde halîfe süte su kattığımızı nereden görecek?” dedi. Ancak gönlü Allah sevgisi ve korkusu ile dipdiri olan kız, anasının süte su katma hîlesini yine kabullenmedi: “Anacığım! Diyelim ki halîfe görmüyor, peki Allah da mı görmüyor? Bu hîleyi insanlardan gizlemek kolay, ama her şeyi görüp bilen Kâinâtın Hâlıkı Allah’tan gizlemek mümkün mü?..” dedi.

Rabbânî hakîkatlerle dolu diri bir kalbe sahip olan bu kızın, derûnî bir Allah korkusu içinde annesine verdiği cevap, Hazret-i Ömer’i son derece duygulandırdı.

Mü'minlerin Emîri, onu sıradan bir sütçü kadının kızı değil, gönlündeki takvâsı ile müstesnâ bir nasip bildi ve oğluna gelin olarak aldı. Râşid halîfelerden sayılan meşhur Ömer bin Abdülazîz, işte bu sâliha hanımın torunudur.

Nitekim bu hakikati beyân eden süfyân-ı sevrî hazretleri; “Kişinin dindarlığı, ekmeğinin helâlligi nisbetindedir.” buyurmuştur.

Bir gün kendisine;

“-Efendim! Namazı birinci safta kılmanın fazîletini anlatır mısınız?” dediklerinde de helâl lokmaya dikkat çekmiş ve şu cevabı vermiştir:

“-Kardeşim! Sen ekmeğini nereden kazanıyorsun, ona bak! Kazancın helâl olduktan sonra, hangi safta dilersen orada namazını kıl; bu hususta sana güçlük yoktur.” demiştir.

Karacaoğlan der ki:

“Bu dünyada Âdem oğluyum dersin, Helali, haramı durmayıp yersin, Yeme el malını er geç verirsin, İğneden ipliğe sorulur bir gün”.

Hanefi mezhebinin büyük imamı İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin öğrencilerinden İmam-ı Muhammed'e “Bu kadar değerli kitaplar yazdınız. Diğer âlimler gibi zühd ve takva ile ilgili eser yazmadınız” dediler. O da: “Alışveriş hukukunu yazdım ya!” diye cevap vermiştir. Yani insanın zühd ve takvası alışveriş ve benzeri işlerde yani para ile olan ilişkisinde belli olur demek istiyor.

Hız. Ömer (r.a); “Bir kişinin namazı, kılık kıyafeti, konuşması sizi aldatmasın, onun dört hususiyetine bakın! Konuşunca doğru konuşuyor mu, sözüne, taahhütlerine sadık mı? Haram -helal bilincine sahip mi? Emanete riâyet ediyor mu? Kendisinde hayâ duygusu var mı? Bunlara bakın! Çünkü bunlar kişi hakkında karakter analizi yapmanıza yardımcı olur.” demiştir.

Kıymetli Müminler,

Ecdâdımızın da son derece “Haram-Helal bilincine riâyet ettiğini yakın tarihimizde müşahade ediyoruz. Gerçekleştirilen eşsiz fetihlerin ardında işte bu ruh, bu takva, bu verâ gizlidir diyebiliriz.

Yavuz Sultan Selim Han; Mısır'a giderken ordusunun Gebze yakınlarında geçtiği yerler, hep bağlık-bahçelikti. Sultan Selim Han; “Acaba askerlerim, sahibinden müsaadesiz üzüm ve elma koparıp yediler mi?” diye düşüncelere daldı. Sonra yeniçeri ağasını “en yüksek rutbeli komutanı huzûruna çağırtdı: “Ağa fermanımdır; Bütün yeniçeri, sipahi “ağır suvari sınıfı” ve âzap askerlerimin heybeleri yoklansın! Heybesinde bir elma veya üzüm salkımı çıkan asker olursa, derhâl huzûruma getirilsin!” diye emretti.

Rasûlullah (s.a.v) buyurur:

“Allah Teâlâ temizdir; sadece temiz olanları kabul eder. Allah Teâlâ peygamberlerine neyi emrettiyse mü'minlere de onu emretmiştir. Cenâb-ı Hak peygamberlere;

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ

“Ey peygamberler! Temiz ve helâl olan şeylerden yiye, güzel ve sâlih ameller işleyin!” (Mü'minûn 24/ 51) buyurmuştur. Mü'minlere de;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ
إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

“Ey îmân edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiye.” (Bakara 1/ 172) buyurmuştur.”

Yeniçeri ağası, hemen harekete geçerek heybeleri araştırdı. Daha sonra Sultan'ın huzûruna gelerek; “Sultanım koparılmış hiçbir elma ve meyve üzüme rastlamadık!..” dedi.

Yavuz, bu habere çok sevindi. Üzerindeki ağırlık ve zihnindeki düşünceler kalktı. Sonra ellerini açarak; “Allâh'ım! Sana sonsuz hamd ü senâlar olsun! Bana haram yemeyen bir ordu ihsân eyledin!..” diyerek duâ etti ve ağaya; “Şayet askerlerim izinsiz meyve koparmış olsalardı, Mısır Seferi'nden vazgeçerdim. Çünkü, haram yiyen bir ordu ile beldelerin fethi mümkün olmaz!..” dedi.

Helâl lokma zaferlere vesile olur, fetihlere vesile olur, fertlerin dünyasında da nice hidâyetlere vesile olur. Kanunî Sultan Süleyman, Süleymaniye Camii inşâ edildikten sonra mimarlar, kalfalar ve bütün işçilerle helâlleşmiştir. İnşâ sırasında da hayvanlar için de şu talimatı yazdırmıştır: “Yorgun hayvan dinlendirilecek ve aç bırakılmayacak!” Hâsılı, helâl Rahmânî, haram ise şeytânîdir. Helâlde Cenâb-ı Hakk'ın feyiz ve bereketi, haramda ise, şeytanın bereketsizliği ve uğursuzluğu vardır.

Muhterem Müminler,

İslam Peygamberi: “İki günü birbirine eşit olan hüsrandır.” diyerek İslam’ın çalışmaya, emeğe, kazanmaya verdiği değeri ortaya koymuştur.

Biz müminlere düşen Hz. Peygamber’in yolundan giderek hem dünyamız hem de ahiretimiz için emek sarf ederek, alın teri akıtarak, kimseye muhtaç olmamak için rızığımızı aramamızdır.

Ama bu rızığımızı ararken daima Allah’ın bildirdiği emir ve yasakları düşünerek helal ve meşru olan kazancı elde etmemiz gerekir.

Kendimizi ve ehlimizi haram lokmadan koruyarak Rabbimizin rızasına ve de va’d ettiği cennetine kavuşalım.

Ve şunu unutmayalım kana bulaşan mikrop misali, mala ve bedene bulaşan haram lokma hem malın bereketini götürüp malı zayıflatır, hem de Müslüman’ın imanını zayıflatmak suretiyle vicdansız, vurdum duymaz, hak ve hukuk dinlemeyen âsi bir kul haline getirir. Rabbim bizleri haram lokma yemeyen, kul hakkına girmeyen, nâmahreme el sürmeyen, hakkından gayrına göz dikmeyenlerden eylesin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla.

HELAL KAZANÇ

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ
اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
~1.2~

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ
وَاصْحَابِهِ وَاتَّبَاعِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ

بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ
رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي
وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي
رَبِّ زِدْنَا عِلْمًا وَالْحَقْنَا بِالصَّالِحِينَ
اللَّهُمَّ عَلِّمْنَا بِمَا يَنْفَعُنَا وَارْفَعْنَا بِمَا
عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ
أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
سُبْحَانَكَ لَا فَهْمَ لَنَا إِلَّا مَا فَهَمْتَنَا إِنَّكَ
أَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ
إِنْ أَحْسَنْتَ الْحَدِيثَ كِتَابُ اللَّهِ ،
أَحْسَنْتَ الْهَدْيَ هَدْيُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صلوا على رسولنا محمد

صلوا على طيب قلوبنا محمد

صلوا على شفيع ذنوبنا محمد

اللهم صل على سيدنا محمد وعلي

ال سيدنا محمد

Tunahan AKYEL

Perşembe İlçe Vaizi

Hamd Alemler'in Rabbi olan
ve bizleri yoktan var eden
Allah'a (cc) mahsustur, Salat
ve selam Habib-i Kibriya'sı
(sav), onun al ve ashabının
üzerine olsun.

MUHTEREM CEMAAT-İ MÜSLİMİN

Allah'ın selamı, rahmeti,
mağfireti, bereketi bütün
inanınların üzerine olsun.
Günümüz hayırlı ve mübarek
olsun. Cenab-ı Hakk
evlerimize ve hanelerimize
sekinet ve huzur,
ticarethanelerimize hayırlı bol
kazançlar ihsan eylesin.
Rabbim bizleri tembellikten,
acizlikten, korkaklıktan ve
cimrilikten uzak eylesin.
Bizlere helalinden kazanıp
helalinden yiyeilmeyi nasip
eylesin. Doğru yolundan
ayırmasın. Çocuklarımızın ve
kendimizin kursaklarından
haram lokma geçirtmesin.
Dünya ve ahiret saadeti
lütfeylesin.

Ölmüşlerimize, geçmişlerimize,
şehitlerimize, ahirete irtihal etmiş
olan gazilerimize, kaffe ehl-i iman
ve islam ervahına rahmetiyle,
merhametiyle muamele eylesin.
Bizleri ve onları cennet ve
Cemaliyle müşerref eylesin.

DEĞERLİ MÜ'MİNLER, KIYMETLİ CEMAAT!

Dinimiz İslam, helal ve haram,
meşru ve gayr-ı meşru olan şeyleri
belirlemiştir. Her mükellef helal
olsun, haram olsun yapıp ettiği
bütün işlerden sorumlu tutulmuş ve
mükellefin yapıp ettikleri gözetim
altına alınmıştır. Allah Teâlâ helal
yolların takip edilmesini, haram
kılınmış yollarından da uzak
kalınmasını emretmiştir. Özellikle
kazancın helal yollardan temin
edilmesini emretmiş, alın teri ve el
emeği ile elde edilen kazancın
üstünlüğüne işaret edilmiştir. İslam
Dini aynı zamanda bu yolla kazanç
temin eden kullara dünya ve
ahirette mutluluk bahşedileceğini
bildirirken, verilen nimetlere
şükredilmesi gerektiğini de
vurgulamıştır. Biz bugünkü
vaazımızda "helal kazanç
konusunu" dilimizin döndüğünce
açıklamaya gayret
edeceğiz. Cenab-ı Hakk bu aciz
kuluna hüsn-ü kelim ile
anlatabilmeyi, siz kıymetli cemaat-i
müslimine de en güzel şekilde
anlayabilmeyi sonra da
duyduklarımızla, anladıklarımızla
hep birlikte amel edebilmeyi nasib-i
müyesser eylesin. Amin.

!MUHTEREM MÜSLÜMANLAR

İnsanı en güzel biçimde yaratan (Tin, 95/4) Allah Teâlâ
insanı yapıp ettiklerinden mutlaka sorumlu tutacağı (Nahl
16/93) için; onu yaratırken, donanımını kulaklar, gözler,
kalpler vererek mükemmel bir surette yaratmıştır. (Mülk,
67/23) Mükemmel yaratılan bu insana kainattaki her şey
boyun eğdirilmiş (Hac, 22/36) ve okumuş olduğum Ayet-i
;Kerime'de Cenab-ı Hakk'ın

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا
وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا

Biz dinlenesiniz diye geceyi yarattık, çalışıp kazanç temin“
etme zamanı olsun diye de gündüzü yarattık (Nebe,78/10-
11). buyurmasıyla, gecenin dinlenme, gündüzün de çalışma,
.kazanç temin etme zamanı olduğunu bildirmiştir

İnsan yeryüzü imtihan salonunda Allah'ın yeryüzündeki her
şeyi kendisi için yarattığının

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا

Yeryüzünde ne varsa tamamını sizin için yaratan” (Bakara,“
:2/29) şuurunda olarak yine O'nun

فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ

Yeryüzüne dağılın, Allah'ın lutfundan (rızk) arayın”“
;(Cuma, 62/10) ve

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

**“Ey İnsanlar! Yeryüzünde bulunanların helal, temiz
ve hoş olanlarından yiye (rızk temin edin), şeytanın
peşine düşmeyin... (Bakara,2/168) emirlerine kulak
vererek yeryüzünde, Allah'ın emir ve yasaklarına
gerektiği şekilde uyarak, helal işleri yapıp, haram
işleri terk ederek O'nun rızasını kazanmak arzu ve
isteği ile hareket etmeli ve kendisinin başıboş
bırakıldığını sanmamalıdır. (Kıyamet, 75/36). İşte;**

DEĞERLİ MÜ'MİNLER!

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾ فَمَنْ
﴿٧﴾ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾

Zerre miktarı iyilik ve kötülüğün karşılığının görüleceğini (Zilzal, 99/7-8) bildiren Allah Teâlâ helal ve haramları Rasulü aracılığıyla bütün insanlara bildirmiştir.

Bir Hadis-i Şerifte Allah Rasulü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

وعن النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا -
قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ يَقُولُ : «إِنَّ الْحَالَ بَيْنَ ، وَإِنَّ الْحَرَامَ
بَيْنَ ، وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ
النَّاسِ ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ ، اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ
وَعِرْضِهِ ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ ، وَقَعَ فِي
الْحَرَامِ ، كَالرَّاعِي يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى
يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ
حِمًى ، أَلَا وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مَحَارِمَهُ ، أَلَا وَإِنَّ
فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ
كُلُّهُ ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ : أَلَا
وَهِيَ الْقُلْبُ » متفقٌ عليه . وَرَوَاهُ مِنْ طَرُقٍ
بِالْفَاظِ مُتَّفَارِقَةٍ .

“Helal bellidir, haram da bellidir. Aralarında insanların bilmediği şüpheli şeyler vardır.

Kim şüpheli şeylerden sakınırsa, hem dinini hem de ırzını temize çıkarmış olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse harama düşmüş olur. Tıpkı sürüsünü koruluğun etrafında otlatan çoban gibi ki, hayvanları her an koruluğa düşebilecek durumdadır. Dikkat edin! Her Melik'in bir koruluğu vardır. Dikkat edin!

Allah'ın koruluğu da haramlardır. Dikkat edin! Cesette bir et parçası vardır, o iyi olursa cesedin hepsi iyi olur; o bozuk olursa cesedin tümü bozuk olur. Dikkat edin! O et parçası kalptir.”(Buhari, İman, 39; Müslim, Musakat, 107; Ebu Davud, Buyu' , 3; Tirmizi, Buyu' , 1; Nesai, Buyu')

İşte bu hadis, imtihana tabi tutulan insanın helal ve haram kılınan şeylerin belli olduğunu, dolayısıyla bunları öğrenmesi ve helalin talep edilmesi gerektiğini bildirmektedir.

Yine bu hadis şüpheli olan şeylerden sakınılması, bunları yapanın haram işlediğini ifade ederek kalbin ıslah edilmesini, fesatlıklardan uzak tutulması gerektiğini çok güzel bir şekilde izah etmiştir.

Helal ve haramın belirlendiği (En'am, 6/119) İslam Dini'nde rızık; helal yollardan da, haram yollardan da temin edilebilir. Fakat İslam kazancın helal yollardan temin edilmesini, haram yollar olan şeytanın yoluna düşülmemesini talep etmektedir. Konu ile ilgili bazı ayetlerde Allahü Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧٢﴾

“Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiye ve Allah’a şükredin; eğer O’na kulluk ediyorsanız.” (Bakara, 2/172)

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ
“Sana kendilerine neyin helal kılındığını soruyorlar. De ki; ‘Size iyi ve temiz şeyler helal kılınmıştır’.” (Maide, 5/4)

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا
تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ
“Allah’ın size verdiği rızıktan yiye, şeytanın adımlarını izlemeyin, (onun peşinden gitmeyin) zira o, sizin için apaçık bir düşmandır.” (

Efendimiz (s.a.v.)’in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

“Sizi cennete yaklaştıracak hiçbir amel yoktur ki ben size onu emretmemiş olayım ve cehenneme yaklaştıracak hiçbir amel yoktur ki ben sizi ondan sakındırmamış olayım. Hiç biriniz rızkının (kazancının) talebinden geri kalmasın. Çünkü Cibril sizden her birinizin rızkını tamamen alıncaya kadar dünyadan asla çıkmayacağını kulağıma fısıldadı. Allah’tan korkun! Ey İnsanlar! Öyleyse rızık talebinizde güzel yol tutunuz. Sizden biriniz rızkından geri kalsa bile Allah’a isyan yoluyla rızkını talep etmesin. Çünkü Allah’ın lutfumasiyeti sebebiyle ona ulaşmaz.” (Hakim, Müstedrek, Cilt 2, s.5, Hadis no:2136) Şu rivayetler de rızık talep etmenin farz olduğunu belirtmektedir. Çünkü “Helal (kazanç) talep etmek her müslümanın üzerine vaciptir.” (Taberani, El-Evsat, 9/278, Hadis no:8605) “Helal kazanç talep etmek farzdan sonra farzdır,” (Taberani, El-Kebir, 10/74, Hadis no:9993) buyrulmuştur.

MUHTEREM CEMAAT!

İslam Dini, her müslümanın helal kazanç temin ederken bir takım ölçüleri de koymayı ihmal etmemiştir. Şimdi de bu ölçüler üzerinde durmaya çalışacağız. İnşallah!!!

İNSAN İÇİN ANCAK ÇALIŞTIĞININ KARŞILIĞI VARDIR:

Kur'an-ı Kerim’de Yüce Allah:

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى:

“İnsana çalışmasından başka bir şey yoktur” (Necm, 53/39) buyurmaktadır.

وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾ وَكُلُوا مِمَّا
رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
“ALLAH’IN SİZE HELAL
VE TEMİZ OLARAK
VERDİĞİ RIZIKLARDAN
YIYIN (KAZANÇ TEMİN
EDİNİZ) VE
KENDİSİNE İMAN
ETMİŞ OLDUĞUÑUZ
ALLAH’TAN KORKUN.”
(MAİDE, 5/88)
KIYMETLİ
MÜSLÜMANLAR!
HELAL KAZANÇ TEMİN
EDİLMESİ KONUSUNDA
PEYGAMBER (S.A.V.)’İN
BAZİ HADİSLERİ DE
BİZE YOL
GÖSTERMEKTEDİR.

Hız. Peygamber (s.a.v.) de bu konuda birçok tavsiyelerde bulunmuştur. Sırasıyla ele alalım bu hadisleri;
El-Mikdam (r.a.)'den rivayet edildiğine göre Allah Rasülü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur

مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ ،
وَإِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ دَاوُدَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْكُلُ
مِنْ عَمَلٍ يَدِهِ « رواه البخاري

“Hiçbir kimse kendi iki elinin emeği ile meydana gelen kazançtan daha güzel ve daha helal bir yiyecek yiyemez .Allah'ın Peygamberi Davud (a.s.) iki elinin emeğinden kazandıklarını yerdi.” (Buhari, Buyu , 15)

Rafî Bin Hadic (r.a.)'dan rivayet edildiğine göre; denildi ki “Ey Allah'ın Rasülü! Hangi kazanç daha güzel, daha helal ve hoştur? O da: “Kişinin elinin emeği ile elde edilen kazanç; bir de hilesiz yapılan her güzel alış-veriştan elde edilen kazanç” (Ahmed, 4/141) buyurdu.

Başka bir rivayette de “En temiz kazanç kişinin elinin emeğidir. Kişinin kendisine, ailesine, çocuğuna ve yanında çalışanlara yaptığı masraf, harcadığı para sadakadır”(İbni Mace, Ticarat, 1) buyurmaktadır.

“Nasırlı ve çatlak elleri Allah ve Rasülü sever” (Ahmed, 5/222; Tirmizi, Cihad, 26) buyrulmaktadır.

Dinen helal ve meşru olan, el emeğine dayalı kazanç yollarının başlıcaları şunlardır:

a) AVCILIK: İnsanların en eski ve en tabii olan geçim yoludur. Kimseye ait olmayan kara ve deniz hayvanlarını avlamak, tüketerek veya satarak bunlardan faydalanmak mübahtır. (Maide 5/1-2-94-95-96)

b) ÇOBANLIK: Hız. Peygamber (s.a.v.) çobanlık yapmış, kendisinden önceki peygamberlerin de çobanlık yaptıklarını bildirmiştir. (Buhari, Enbiya,29; Müslim, Eşribe, 29)

c) ÇİFTÇİLİK – ZİRAAT: Ekim dikim ve besicilik işlerini ihtiva eden bu sanatın pîri olarak Hız. Adem (a.s.) kabul edilir. Tahıl, meyve ve sebze yetiştirmek hayırlı bir meslektir. Yine ziraata uygun toprakların ekim ve dikim yapılarak ihya edilmesi tavsiye edilmiş; “Kim ölü araziye ihya ederse o .onundur” (Buhari, Hars, 15) buyrulmuştur
d) TİCARET: Üretilen malları taşımak, depolamak ve pazarlamaktan ibaret bir .meslektir

وَاحِلَ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا
Allah alış-verişi (ticareti) helal, faizi haram“
kılmıştır” (Bakara, 2/275)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ
فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ
فَضْلِ اللَّهِ وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

Ey İman Edenler! Cuma günü ezan“
okunduğu zaman hemen Allah'ın rızıkına koşun, alış-verişi bırakın. Bu sizin için daha hayırlıdır, eğer bilerseniz. Sonra yeryüzüne dağılın da Allah'ın fazlından rızık arayın.”
(Cuma, 62/9-10)

YineYüce Allah Nisa sûresinin 29. âyetinde:
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ
تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ
رَحِيمًا

“Ey İman edenler! Mallarınızı aranızda haksız yollarla yemeyin. Karşılıklı rızaya dayalı ticaretle yiyin” buyurmak suretiyle,
haksız kazancın haram olduğunu bildirmiştir.

Yine aynı surenin 10. ayetinde ise,
إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ
نَارًا وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا

“Yetimlerin mallarını haksız yere yiyenler, ancak ve ancak karınlarını doldurasiya ateş yemiş olurlar ve zaten onlar çılgın bir ateşe (cehenneme) gireceklerdir”

buyrularak yetim malı yemenin de ne kadar büyük bir günah ve haram olduğuna dikkat çekilmektedir.

Peygamberimiz (s.a.v.);

مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا

“Bizi aldatan bizden değildir”

(Müslim, İman, 43; Buhari, Buyu’ , 48;

Tirmizi, Buyu’ , 72) buyurarak

ticarete dürüst olmayı istemiş,

التَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ مَعَ النَّبِيِّ وَالصَّادِقِينَ وَالشَّهَدَاءِ

“Dosdoğru ve güvenilir tüccar,

kıyamette Nebiler, Sıddıklar ve

Şehitlerle beraberdir” (Tirmizi, Buyu’

, 4) buyurmuştur.

e) SANAT: Herkesin beceremediği

işleri toplumda bazı kimseler özel

gayret ve yetenekleri ile insanlığın

istifadesine sunarlar. Birçok sahada

çeşitli sanatlar vardır. Bütün

bunlarda dinin emir ve yasakları

doğrultusunda bir meşruluktan söz

edilebilir. Sanatlar; işçilik sanatı, fikir

sanatı ve işçilik ve fikir sanatı diye

üçe ayrılabilir. Siyaset, idare, ilim ve

fikir sanatıdır. Terzilik, dokumacılık

işçilik sanatıdır. Kâtiplik, mimarlık

ikisinin karışımı bir sanattır.

İdarecilik, memurluk, askerlik ve

işçilik temel geçim vasıtalarındandır.

Savaş yoluyla elde edilen ganimetle

de geçim temini mübah kazanç

yoludur.

ÇABA, ÇALIŞMA, EL EMEĞİ, ALIN TERİ OLMADAN KAZANÇ TEMİN ETMEK:

**Bu yolla kazanç
temin etmek
meşrudur, fakat
tavsiye edilmez.**

**Bunun başlıca
yolları**

şunlardır:

**1- Ganimet,
helal ve meşru
bir kazanç
yoludur.**

**2-Zekat, sadaka
ve vakıf gibi
gelirlerden
yardım almak
suretiyle
geçimin temin
edilmesi
meşrudur.**

3-Miras, hibe, hediye ve vasiyet yoluyla da kazanç temin edilebilir. Bu yollarla kazanç sağlamak helaldir. Bazı hadisleri burada sunmak istiyorum;

a) Ata b. Yesar (r.a.)’dan nakledildiğine göre Peygamber (s.a.v.) hediye olarak Ömer (r.a.)’e bir şeyler gönderdi. Ancak Ömer kabul etmedi. Bunun üzerine Allah Rasulü (s.a.v.) “Neden geri çevirdin” diye sorunca şöyle dedi: “Ey Allah’ın Rasulü! ‘Kişi için hayırlı olan kimseden bir şey almamasıdır’ buyurmadınız mı? Allah Rasulü (s.a.v.) O’na şöyle buyurdu: ‘Bu dediğin dilenmek suretiyledir. Ancak dilenmeden olursa bu; Allah’ın kendisine ihsan ettiği bir rızaktır.’ Ömer de bunun üzerine şöyle dedi; “Canım elinde olana yemin ederim ki kimseden bir şey istemeyeceğim. Ama istemeden bana bir şey gelirse, tereddüt etmeden alacağım.” (Malik, Sadaka, 9)

b) İbn Ömer (r.a.)’ın Hz. Ömer (r.a.)’den rivayetine göre; Ömer (r.a.) dedi ki; “Allah Rasulü (s.a.v.) hediye olarak bana bir şey verirdi ben de kendisine ‘Bunu benden daha çok ihtiyacı olana ver’ derdim, O da şöyle derdi: “Onu al. Sana bu maldan beklemeden ve istemeden bir şey gelirse al ve onunla faydalan; istersen onu ye; istersen tasadduk et. Böyle olmayan malı ise canın çekmesin (isteme). (Buhari, Ahkam, 17, Zekât, 51).

4- Evladın kazancından geçim sağlamak; Aîşe (r.a.)’den nakledildiğine göre Allah Rasulü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “En helal ve en güzel yediğiniz şey kendi kazancınızdır,

çocuklarınız da kendi kazancınızdandır.”

Diğer bir rivayette de “Kişinin çocuğu kendi kazancındandır. Hem de en iyi kazancından. Onun için onların mallarından afiyetle yiyiniz. (Ebu Davud, Buyu’ ve İcarat, 79; Tirmizi, Ahkam, 22)

5- Dilencilik; dilenerek geçinmek, ona buna yük olmak ve asalak olarak yaşamak, İslam’da hiç hoş görülmemiştir. Tembelliği günah sayan İslam’ın dilenciliği yasaklaması tabii bir şeydir. Hz. Peygamber (s.a.v.):

لَا يَأْخُذُ أَحَدُكُمْ أَحَبَّ لَهُ ثُمَّ يَأْتِي الْجَبَلَ ، فَيَأْتِي بِحُزْمَةٍ مِنْ حَطَبٍ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَبِيعُهَا ، فَيَكْفَى اللَّهُ بِهَا وَجْهَهُ ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ ، أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ « رواه البخاري

Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: “Herhangi birinizin iplerini alıp dağa gitmesi ve sırtına bir bağ odun yüklenip getirerek onu satması ve Allah’ın bu sebeple onun yüz suyunu koruması, verseler de vermeseler de insanlardan bir şeyler dilenmesinden çok hayırlıdır.” (Buhârî, Zekât 50, 53; Büyû’ 15, Müsâkât

13. Ayrıca bk. Nesâî, Zekât 85; İbniMâce, Zekât 25)

Yine Resûlullah (sav): “Bir adamın sırtında odun taşıyarak geçimini sağlaması, dilenmesinden iyidir. Bir insan dilencilik yapı yapı o kadar yüz suyu döker ki, kıyamet gününde yüzünde et bile kalmamış bulunur,” (Buhari, Zekat, 52, Buyu’ , 15; Müslim, Zekat, 33,35) buyurmuştur.

“Sadece borçlu, afetzede ve çaresiz kalan yoksullar mali yardım talep edebilirler. Bunun dışında kalanlara dilenmek helal değildir. (Müslim, Zekat, 36) buyrulmuştur.

Bazı hadisler müslüman olmak isteyenlere Hz. Peygamber (s.a.v.)’in dilenmemeyi şart koştuğunu bildirir. (Müslim, Zekat, 33,35) Dilenmeksizin verileni almak dilencilik olmadığı için caizdir.

Hiz. Peygamber’in de hazır bulunduğu bir yerde güçlü–kuvvetli birisi erkenden kalkmış elinde kazma kürek çalışıyordu. Ashaptan bazıları: “Ya Resulallah ne olurdu řu genç burada sohbetle bulunsa da Allah yolunda mesai sarf etmiş olsa dediler. Resulullah bunun üzerine şöyle buyurdu: “Böyle söylemeyin, eğer bu genç insanlara el açmamak, onlardan müstağni olmak, çoluk–çocuğunun nafakasını kazanmak için çalışıyorsa Allah yolundadır. Yaşlı ve zayıf düşmüş anne ve babasına yardımcı olmak, onların ihtiyaçlarını gidermek için çalışıyorsa Allah yolundadır.” (Beyhaki, Sünen, VII, 479)

Sevgili Peygamberimizden nakledilen bu hadis–i şerif İslam’ın ve de İslam peygamberinin emeğe, alın terine, helal lokma ve kazancına ne kadar önem verdiğini, tembelliğı, gücü olduğu halde başkalarına muhtaç bir şekilde el açıp dilenmeyi, tasvip etmediğinin en çarpıcı örneklerinden bir tanesidir

“Ensardan biri Peygambere gelip kendisinden dilendi.

Peygamber efendimiz o kişiye: “Evinde bir şey yok mudur? Diye sordu. Adam: “Evet bir hasır ve bir de su kabımız vardır. dedi. Resulullah: “Git onları bana getir.” Dedi. Onları getirince iki dirheme satmış. Dirhemleri de adama vererek dedi ki: “Bir dirhemle çocuklarına yiyecek al, diğder dirhemle de bir balta satın al ve bana getir.” Adam baltayı getirince peygamber baltaya bir sap taktıktan sonra adama: “Al götür onunla odun kes sat, geçimini sağla, seni on beş güne kadar görmeyeyim.” buyurdu. Adam da gidip odunculuk yapmaya başladı ve peygamberin yanına on dirhem kazanmış olarak döndü. Peygamber efendimiz adama “Bu senin için, yüzünde dilencilik lekesi olduğu halde yanımıza gelmekten daha iyidir.” (İbn Mace, Ticaret, 25) buyurdular.

Buna göre her Müslümana yakışan ve kendisinden beklenen meşru yollardan emek sarf ederek, alın terini akıtarak mal mülk kazanarak geçimini sağlayarak kimseye muhtaç olmamasıdır. Bu durum hem bir ibadet hem de onurlu davranış ve yaşam şeklidir aynı zamanda.

Atalarımız “Kim kazanmazsa ekmek parası dostunun yüzkarası, düşmanın maskarası olur,” demişler. Bu sebeple kazancımızı emeğimiz ve alın terimizle elde etmeye çalışmalıyız.

DEĞERLİ CEMAAT!

Kazancımızı temin ederken dikkat edeceğimiz başka bir ölçü de; bedeni aşırı yormadan gücün yettiğı kadar, az ama sürekli olacak şekilde, samimiyetle çalışılmasıdır. Güç yettiğı halde yapılacak işlerde kaytarma gösterilmemelidir. Çünkü;

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ

“Allah hiç kimseye gücünün üstünde yük yüklemeyiz, lehinde olanı da kendi kazandığıdır, aleyhinde olanı da kendi kazandığıdır.” (Bakara, 2/286).

Peygamber Efendimiz de şöyle buyurmuştur;

كان أحب العمل إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم الذي يدوم عليه صاحبه

“Amellerin Allah’a sevimli geleni az da olsa devamlı olanıdır.” (Müslim, misafirin, 215).

Başka bir rivayette de şöyle buyrulur: “Kul işverenin işini görüp, Rabbine ibadeti güzel şekilde yaparsa onun mükafatı iki kattır.” (Muvatta, İsti’zan, 43; Müslim, Eyman, 43; Ahmed, 4/405) İslam çalışırken işçinin sorumluluğunu; o işçinin gücünü hesaba katarak değerlendirir. Kişinin gücünün yetmeyeceği işte çalışmasını hoş görmezken gücünün yettiği işlerde samimiyetle çalışmasını emreder. Ayrıca sürekli çalışması için vücudun dinlenmesi ve sıhhatin korunması esastır. Her çalışan üzerine düşen görevi hilesiz, eksiksiz ve kaytarmadan yapmalıdır. Yani yaptıkları işin salih amel olması için güç nisbetinde, güvenilir ve dürüst bir çalışmanın ortaya konması gereklidir. Aksi halde o kazançtan bereketsizlik, kanaatsizlik, doyumsuzluk gibi hastalıklar ortaya çıkar ki Allah hepimizi muhafaza eylesin.

MUHTEREM MÜSLÜMANLAR!

Bir başka ölçü de; işimize SABAH ERKENDEN BAŞLAMAMIZ gerektiğidir. Bu konuda bir hadiste şöyle buyrulmaktadır: “Sabah uykusu rızkı engeller,” (Ahmed, 1/73) halbuki iş sabahındır. Sabah erkenden işe başlamak bereket getirir, başarı getirir, işler biter. bu konuda bir hadiste şöyle buyrulmuştur: “İhtiyaçların ve rızkın talebinde işe sabahın erken saatlerinde başlayın. Çünkü sabah erken işe başlamak hem bereket, hem başarıdır.”

Mutasavvıf şair Arşı’nın şu dörtlüğü de sabah vaktinin önemini bizlere hatırlatmaktadır.

Yatma uyan itme ziyân

Vakt-i seher kum kum kum

Tâ olasin vâkıf-ı cân

Vakt-i seher kum kum kum

Vaktinde kalkıp namazını kılan, seher vaktinin bereketinden istifade eden kimsenin korktuğundan kurtulup umduğuna kavuşacağını ve nice ilâhî lutuflara sahip olacağını şâir ne güzel anlatmıştır:

Âlemin neş’elisabâhında

Göz açandan gider bütün korku

Her seher feyz-i Hak olur taksîm

Rızka mânidir ol zaman uykı

MÜSLÜMAN RIZKIN HELALİ VE HARAMINA DİKKAT ETMELİ :

Ebu Hureyre (r.a.)’den nakledildiğine göre Allah Rasulü (s.a.v.) şöyle buyurdu: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : « أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا ، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ ، فَقَالَ تَعَالَى : { يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا } وَقَالَ تَعَالَى : { يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ } ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ : يَا رَبَّ يَا رَبَّ ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ ، وَغُذِيَ بِالْحَرَامِ ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ ، ؟

“Allah Teâlâ temizdir; sadece temiz olanları kabul eder. Allah Teâlâ peygamberlerine neyi emrettiyse mü’minlere de onu emretmiştir. Cenâb-ı Hak Peygamberlere: ‘Ey peygamberler! Temiz ve helâl olan şeylerden yiyecek, iyi ve faydalı işler yapın!’ buyurmuştur.

Mü’minlere de: ‘Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyecek’ buyurmuştur.” Resûl-i Ekrem daha sonra şunları söyledi: “Bir kimse Allah yolunda uzun seferler yapar. Saçı başı dağınık, toza toprağa bulanmış

vaziyette ellerini gökyüzüne açarak: Yâ Rabbi! Yâ Rabbi! diye dua eder. Halbuki onun yediği haram, içtiği haram, gıdası haramdır. Böyle birinin duası nasıl kabul edilir. (Müslim, Zekât 65. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân 3.)

Ebu Hureyre (r.a.)'dan rivayet edilen başka bir hadiste ise Allah Rasulü şöyle buyurmaktadır: “İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek kikişinin aldığı helalden mi, yoksa haramdan mıdır? aldırmayacak.” (Buhari, Buyu' , 7; Nesai, Buyu' , 2)

KIYMETLİ KARDEŞLERİM!

Dualarımızın kabulü dahi sağlayacağımız helal kazanca bağlıdır. İşte şu sunacağım rivayete kulak vermenizi istiyorum: “Ey İnsanlar! Yeryüzünde bulunan helal ve temiz şeylerden yiyin, şeytana ayak uydurmayın; çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır, (Bakara 2/168) ayeti Sa'd b. Ebi Vakkas'ın Peygamberimizin yanında bulunduğu bir sırada okununca, Sa'd: “Ey Allah Rasulü! Allah'a beni duası kabul olanlardan eylemesi için dua et” diye istekte bulundu.

Allah Rasulü de bunun üzerine; “Ey Sa'd! Yiyeceğini helalinden elde et ki duan kabul olunmuş olsun. Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin ederim ki; kim haram lokmayı midesine sokarsa 40 gün ondan ameli kabul olmaz ve herhangi bir kul ki herhangi bir haramdan ve faizden bedeni büyürse,

ateş; onun haramdan ve faizden olan kazancından daha hayırlıdır. (İbn Kesir, 1/183 (İlgili ayetin tefsirinde: hadis no:4691), Taberani, Evsat, 7/256)

HER MÜSLÜMAN KAZANCINI NEREDEN ELDE ETTİNE VE NEREYE HARCADIĞINA BAKMALIDIR:

Çünkü bütün yapıp ettiklerimizden sorumluyuz. Bu sebeple kazancımızın helal olmasına dikkat etmek zorundayız. Kazanç yolumuz helal yollar olmalı, şeytanın teshinlerinden uzak durmalıyız. İşte konuyla ilgili rivayet şöyledir: Tirmizî'de geçen bir hadis-i şerifte, Efendimiz (asm) şöyle buyurmuştur:

**DEĞERLİ MÜSLÜMANLAR!
MEŞRU YOLLARLA ELDE
EDİLEN HELAL
KAZANÇALLAH'IN YOLU,
HARAM KAZANÇ İSE
:ŞEYTANIN YOLUDUR**

İslam Dini'nde her mükellef meşru yollardan (ticaret gibi) kazanıp, zekatını vermek kaydıyla dilediği kadar servet sahibi olabilir. İslam bu konuda herhangi bir kısıtlama getirmemiştir. Kişiler kazancını ister kendisine, ister başkalarına dağıtarak, iktisadi ölçülerde harcama yapabilme hakkına da sahiptirler. İnsanlar daha çok geçimlerini temin etmek için çalışırlar. Geçimden maksat ise, insanın hayatını devam ettirebilmek için gerekli olan şeyleri, yiyecek olsun, giyecek olsun elde ederek yaşamasıdır. Kur'an geçimi; hayat için gerekli olan rızık olarak ifade etmektedir.

عن أبي هريرة ، لا تزولُ قَدَمَا عَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
Kıyamet günü kulun iki ayağı serbest bırakılmaz
حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ أَرْبَعٍ

dört şeyden hesaba çekilmedikçe Evet, 4 şeyin hesabını vermedikçe, ne cennete
götmek var ne de cehenneme... Allah bizi şu 4 şeyden hesaba çekecek:

عَنْ عُمْرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ
Ömrünü nerede tükettiğinden,
وَعَنْ عِلْمِهِ مَا عَمَلَ بِهِ
ilmiyle ne amel ettiğinden,
وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ
malını nerede kazanıp nerede harcadığından,
وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ
ve cismini nerede çürüttüğünden. (Tirmizi, 2417; Darimi, 537)

**DİĞER İNSANLARIN HAKLARI DİKKATE ALINARAK HELAL YOLDAN ELDE EDİLEN
HER TÜRLÜ KAZANÇ MEŞRUDUR:**

Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'inde şöyle buyuruyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا

“Ey Mü'minler! Mallarınızı aranızda batıl (haksız ve haram yollarla) yemeyiniz,
karşılıklı rızanız ile olursa başka (o zaman yiyebilirsiniz)” (Nisa, 4/29)

Burada helal yol ticarettir, kâr yoludur. Alın teri olmadan kazanılan faiz değildir.
Faiz haramdır, velev ki rıza bile olsa; çünkü Allah faizi haram kılmıştır. (Bakara, 2/275)

İNSANIN KENDİ ÇABASI VE ÇALIŞMASI İLE ELDE ETTİĞİ HELAL KAZANCIN HEM DÜNYADA HEM AHİRETTE MÜKAFATI VARDIR:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ
حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ
إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ
تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

“Ey İnsanlar! Yeryüzünde bulunan temiz şeylerden yiyin. Şeytanın adımlarını izlemeyin. Çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır. O size, daima kötülük ve çirkin iş yapmanızı, Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi emreder.” (Bakara 2/168-169)

Peygamberimiz de “Helalin talep edilmesi her müslümana vaciptir,” (Taberani, El-Evsat, 9/278, hadis no:8605) buyurmuştur. Bu sebeple kazancın helal olması için her müslüman nelerin helal, nelerin haram olduğunu daha işe başlamadan önce Zarûrât-ı Diniyyeden olduğu için öğrenmesi farzdır. Müslüman rızık verenin Allah olduğuna inanarak, yaptığı her işte, yaptığı her işin de hesabını daha dünyadayken yaparak Allah’ın helal kıldığı yolun dışına çıkmadan kazanç sağlamalıdır. İşte bütün bu bilgi yapısını sağlayan ve o bilgileri tatbik eden kulların duası, ibadeti, işleri Allah tarafından kabul edilebilir ve böyle bir kazançtan hayır ve bereket umulur.

Böyle müslümanın

ailesinde güzel huylu kanaatkar bireyler yetiştirilir. Bu sebeptendir ki Rasulullah (s.a.v.) “Ey Sad! Yiyeceklerini helalinden elde et ki, duan kabul olunmuş olsun” (İbn Kesir, 1/183, (Bakara Suresi, 168. Ayetin tefsirinde) buyurmuştur.

Duaların ve ibadetlerin kabulü ile Allah’ın yolunda olduğumuz ortaya çıkacaktır. Çünkü takip edilen yol O’nundur. Yoksa hiç kimse haram ve helalleri kendi aklıyla belirleyemez. İnsanın görevi kul olabilmesi, Rabbi’nin rızasını kazanması, Allah’ın istediği yollardan hayat sürmesidir. Rabbimiz O’nun yolunda gidenlerden eylesin. AMİN.

DEĞERLİ KARDEŞLERİM!

İkinci bir yol da şeytanın yoludur. Bu yol Allah’ın takip edilmesini yasakladığı, şeytanın takip edip desteklediği bir yoldur. Bir çok kazanç elde etme yolu vardır. bunlar; Allah’ın yasakladığı faiz, hırsızlık, gasb, hile, rüşvet, ihtikar, kumar, kalpazanlık (sahte para basmak), aldatmak gibi güven ve doğruluğu zedeleyen, hileli yollarla kazanç sağlama şekilleridir.

Allah Teâlâ bu yoldan “Şeytanın adımlarını izlemeyin” (Bakara 2/168) emriyle mü’minleri sakındırmaktadır. Fakat mü’min Allah’ın yolunu bırakır da şeytanın vesveselerine ve fısıltılarına kulak vererek onun yoluna girerse, ne duası, ne ibadeti kabul olacaktır. Kendisi kanaatsiz, doymaz bir hal içerisine dalacaktır. Bütün güzel hasletlerini kaybedecektir.

Allah Rasülü (S.A.V.) bu konuda şöyle buyurmaktadır: “Ey İnsanlar! Allah’tan korkun. Rızık talebini güzel yollarla yapın. Çünkü, bir kimse rızıkından geri kalsa bile rızıkı tastamam ona verilene kadar asla ölmez. Bu inançtan dolayı Allah’tan korkun. Rızık talebini güzel yollarla yapın. Helal olan rızıkları alın (elde edin) ve haram olan rızıkları bırakın.” (İbni Mace, Ticarat 2, Hadis no:2144)

Yine şöyle buyurmuştur: “Rızık talebini güzel yollarla yapın. Çünkü muhakkak helal haramdan her biri kendisine yaratılmış olduğu şeye (azalara) tesir eder.” (İbni Mace, Ticarat 2, Hadis no:2142)

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: “Ailesinin nafakasını ve geçimliliğini kazanmak için yorgun ve bitkin olarak geceleleyen, günahı mağfiret olduğu halde gecelemiştir.” (Taberani, El-Evsat, 8/257, hadis no:7516)

Başka bir hadiste de: “Kim helalin talebinden yorgun ve bitkin olarak gecelerse, günahları bağışlanmış olduğu halde gecelemiştir,” (Suyuti, Ed-Durerul-MüntesiraFi’lEhadisi’lMüşteha, s.176 hadis no:403) buyrulur. Kur’an-ı Kerim’de de Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ
“Hayır olarak ne yaparsanız Allah bilir (mükafatını verir).”
(

Bakara, 2/215)
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَاخْتَبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
“İnanıp da iyi ve güzel işler yapan ve Rabb’lerine gönülden boyun eğenlere gelince; işte onlar cennetliklerdir. Onlar orada ebedi kalacaklardır.” (Hûd 11/23)

Bütün bunlar yapılan işin ahiretlik karşılığıdır. Bir de yapılan işin maddi karşılığı vardır. Bu her çalışanın hakkıdır. El emeği, alın terinin karşılığıdır. Kendisine bu hak verilmelidir. Fakat sadece dünyanın bu maddi yanı için çalışılmamalıdır. Çünkü;

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا
نُوفَ إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا
يُخَسَّرُونَ

“Kimler dünya hayatını ve süsünü isterse onlara oradaki amellerin karşılığını tastamam veririz ve onlar orada hiçbir eksikliğe uğratılmazlar,” (Hûd, 11/15) buyrulur. Ki çalışan kazanır; niyeti dünyalık ise onu, niyeti Allah’ın rızası ise onu; Allah isteyene istediğini verecektir.

“Kimler dünya hayatını ve süsünü isterse onlara oradaki amellerin karşılığını tastamam veririz ve onlar orada hiçbir eksikliğe uğratılmazlar,” (Hûd, 11/15) buyrulur. Ki çalışan kazanır; niyeti dünyalık ise onu, niyeti Allah’ın rızası ise onu; Allah isteyene istediğini verecektir.

DEĞERLİ KARDEŞLERİM!

HER MÜSLÜMAN
KENDİSİNE VERDİĞİ
SONSUZ NİMETLERDEN
DOLAYI YARADANINA
ŞÜKRETMELİDİR:

Bu konuda gaflete düşmemeliyiz. Çok şükretmeliyiz.

وَالَّذِينَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافٍ
فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا
الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

“Biz o büyükbaş hayvanları da Allah’ın size nişânelerinden kıldık; sizin için onlarda nice yararlar vardır. Onlar (kesim için) sıraya dizildiklerinde üzerlerine Allah’ın adını anın, cansız halde yere serildiklerinde ise onlardan hem kendiniz yiyin hem de ihtiyacını gizleyen ve gizlemeyen yoksulları doyurun. İşte biz şükredesiniz diye onları (hayvanları) bu şekilde emrinize amade kıldık. unutmayalım.

”(Hacc, 22/36)

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ

“Doğrusu Biz sizi yeryüzüne yerleştirdik ve orada geçim vasıtaları verdik. Ne kadar da az şükrediyorsunuz.”

(Araf, 7/10)

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ

“De ki: sizi yaratan, size gözler, kulaklar ve kalpler veren O’dur. Ne kadar da az şükrediyorsunuz,” (Mülk, 67/23) gibi ayetler konunun önemini ortaya koyan birkaç ayettir.

Şükür ve nankörlüğün neticesi şu ayete kulak vermenizi istiyorum:

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

“Hatırlayın ki Rabbiniz size: eğer şükrederseniz elbette size nimetimi arttıracam ve eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir, diye bildirmişti.” (İbrahim, 14/7)
Değerli Mü’minler!

Netice olarak şunu söylemek istiyorum. Kazancımızı, helal kılınan şeylerden, meşru ve helal yollarla el emeği, alın teri dökerek, ibadet niyetiyle, samimiyetle karşılığını dünya ve ahirette Allah’tan bekleyerek, sabır ve tevekkül göstererek elde edelim, Allah’ın belirlediği zekatı o kazancımızdan verelim ve kalanı gerekli yerlere harcayalım. Rabbimizi unutmadan ve O’na nankörlük etmeden, çokça şükrederek nimet karşılığındaki görevimizi de konudaki dualarımızı daha kazanca başlamadan önce kabul etsin ki O’nun yolundan uzaklaşmayalım. Rabbim yolundan ayırmasın. Şeytana uydurmasın. Kazancımızı alın teri ile helalinden kazanmamızı hepimize nasip etsin. ÂMİN.